

Zlepšování přesnosti družicové navigace

Prof. Ing. František Vejražka, CSc.

Ing. Václav Navrátil

Ing. Jiří Svatoň

katedra radioelektroniky
fakulta elektrotechnická ČVUT v Praze
vejrazka@fel.cvut.cz

+420 2 2435 2246

(v. 5)

Systemy GNSS – stav (1/4)

- GPS
  - 31 činných družic (Expanded 24 SV Constellation)
  - vypuštěno 72 družic (od 22. 2. 1978, všechny MEO)
  - 9 starých družic s téměř vyčerpanou životností, možno oživit a použít jako záložní
  - 30 družic vyčerpaná životnost, provoz ukončen
  - 2 družice selhaly (SVN 7 [19.12.1981], SVN42 – zničena po startu [17.1.1991])
  - družice IIIA-1 připravena ke startu jaro 2018

Systemy GNSS – stav (1/4)

- GPS

- Poznámky:

- dokončena konstelace 12 družic IIF (2010 – 2016) – mají třetí kmitočet L5 1176,45 MHz bez dat v kvadrurní složce
    - velká šířka pásma – snáze odolává rušení
    - konstelace byla v r. 2011 rozšířena o 3 sloty pro lepší pokrytí Země (B1F, B1A, D2F, D2A, F2F, F2A)
    - dokument ICD připouští přesuny družic mezi sloty, ale ve stejných oběžných rovinách
    - nyní 6 slotů v každé rovině
    - blok III (IIIA-1 start 2018):
      - kontrakt je na 11 družic, ve výrobě 9. a 10.
      - nese (payload):
        - » Nuclear Detonation Detection System
        - » SAR
        - » pole laserových odražečů

GPS

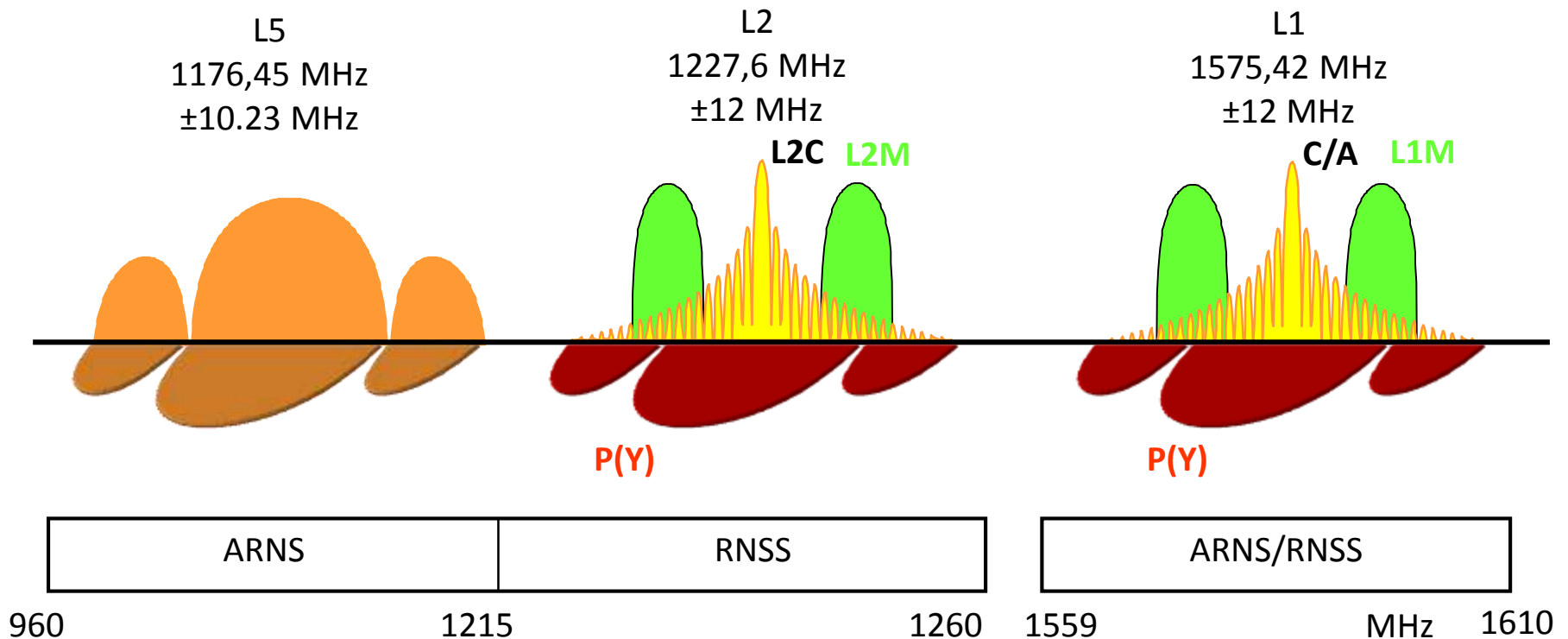
signál a jeho spektrum (II F)

2005 – 2009: IIR-M – 2. civilní signál L2C a vojenské signály L1M a L2M

2010 – 2016: IIF – třetí civilní signál L5

pro aplikace SoL

24 družic s L5 ~2019

GPS

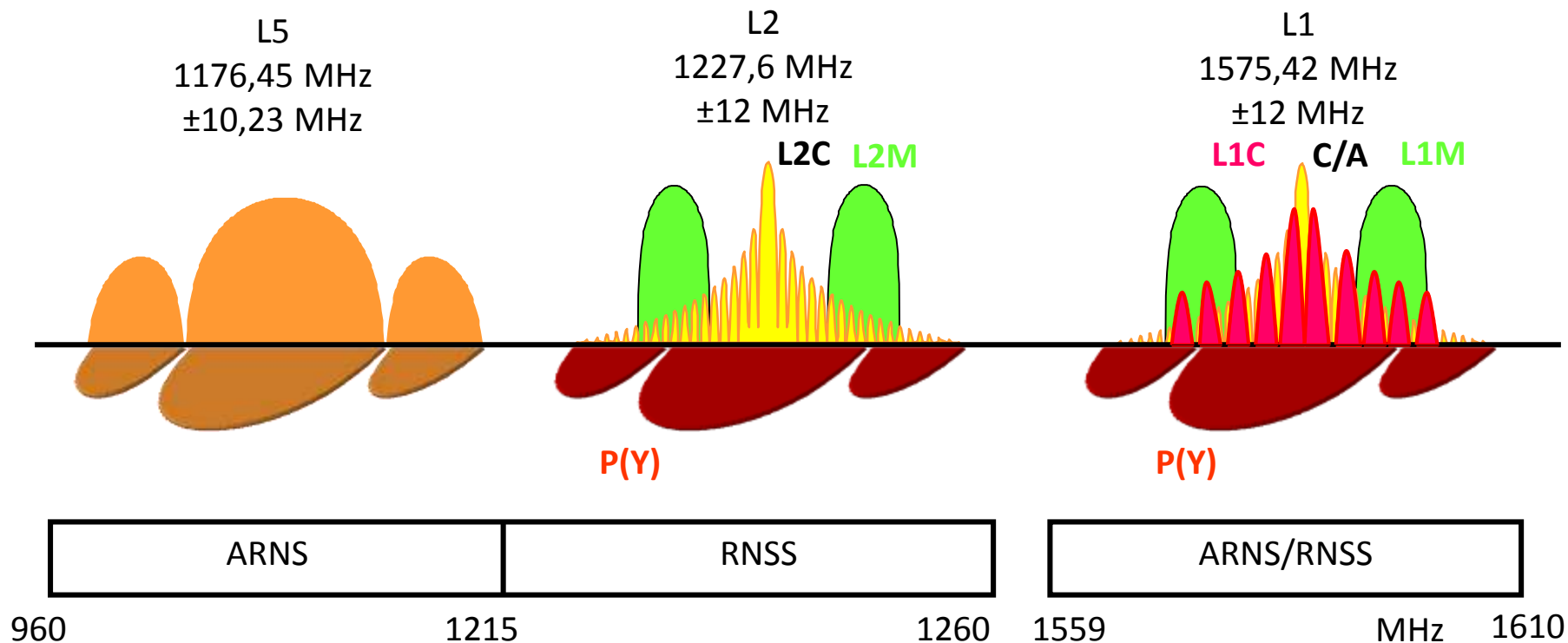
signál a jeho spektrum (III)

2005 – 2009: IIR-M – 2. civilní signál L2C a vojenské signály L1M a L2M

2010 – 2016: IIF – třetí civilní signál L5

2018 – 2026: GPS III – civilní signál L1C

L1C pro interoperabilitu GNSS
24 družic s L1C ~ 2026

960

1215

1260

1559

MHz

1610

Systemy GNSS – stav (2/4)

- Glonass
  - 23 činných družic
  - vypuštěno 134 družic (od 1. 12. 2001, více, první starty od 12. 10. 1982)
  - v konstelaci 25 družic
  - 2 družice testy a experimenty
  - 22. 9. 2017 vypuštěna nejnovější družice, pracuje s kódovým dělením

Systemy GNSS – stav (3/4)

- Galileo
  - 15 činných družic
  - plán 30 družic (27 MEO, 3 GEO)
  - vypuštěno 20
  - 2 odstaveny (GIOVE A, B)
  - 1 porucha napájení
  - 2 na chybných drahách
  - 11. 11. 2016 vypuštěny 4 družice jednou raketou
  - na 12. 12. 2017 naplánován start rakety nesoucí 4 družice

Systemy GNSS – stav (4/4)

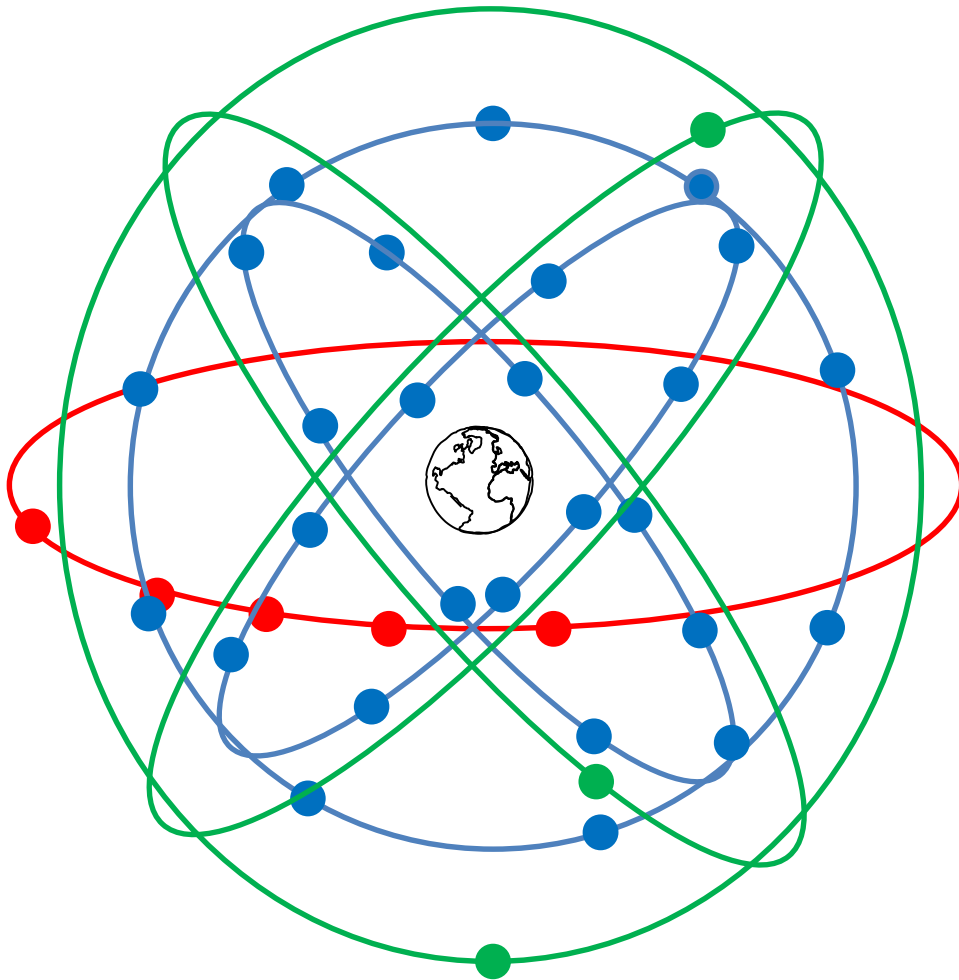
- Beidou
  - 20 činných družic (6 GEO, 8 IGSO, 6 MEO)
  - plánováno 35 družic (5 GEO, 25 MEO, 5 IGSO)
  - vypuštěno 27 družic, poslední 12. 6. 2016
  - provoz 7 družic ukončen, vyčerpaná životnost

SYSTÉMY GNSS – BEIDOU

konstelace

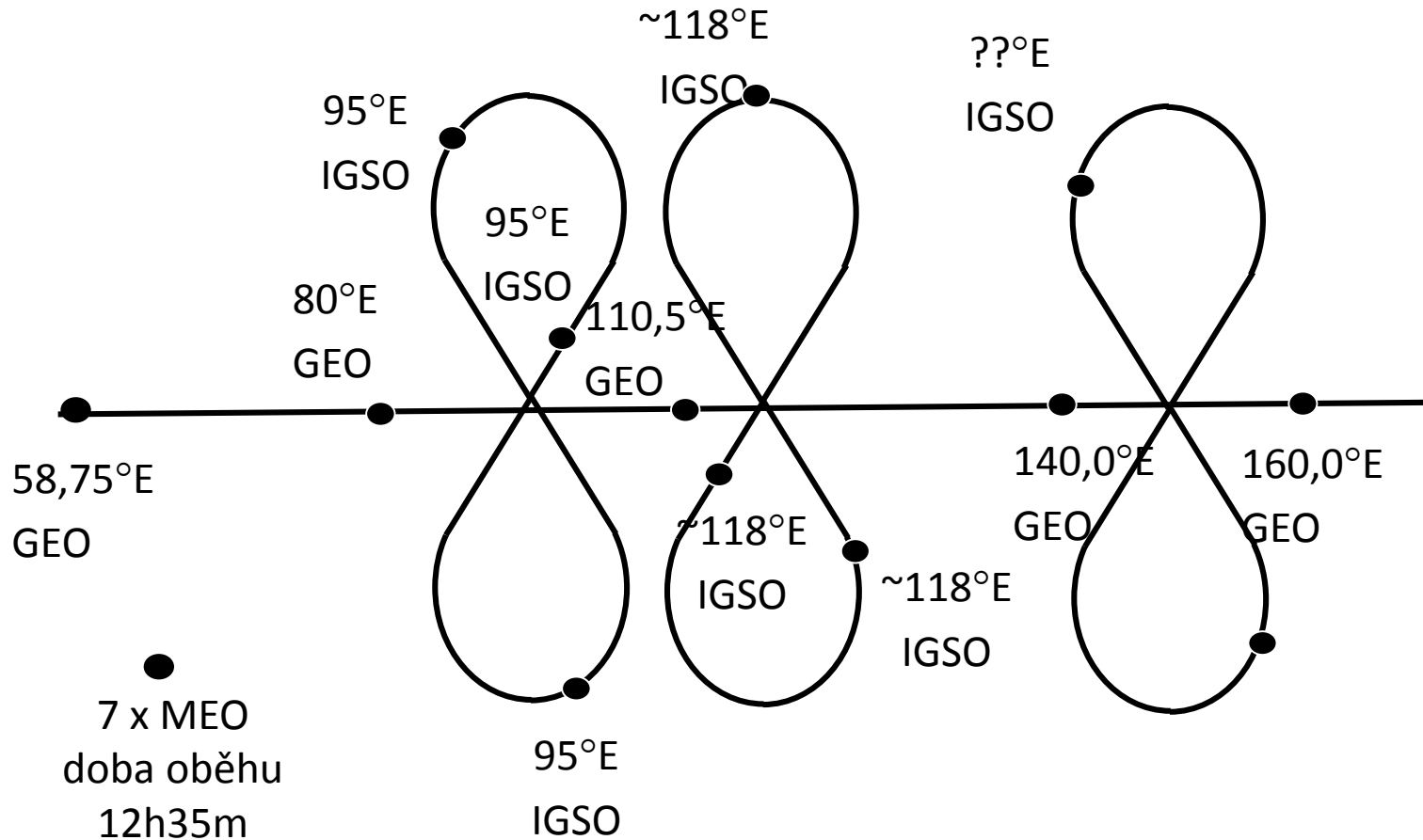
Konečnou konstelaci bude tvořit 35 družic (záměr 2016) :

- 5 na geostacionární dráze (GEO)
- 3 na 3 geosynchronních drahách (IGSO – Inclined Geosynchronous Orbit)
- 27 na 3 středních drahách (MEO)

SYSTÉMY GNSS - BEIDOU 2/COMPASS

schéma konstelace 2.5.2016

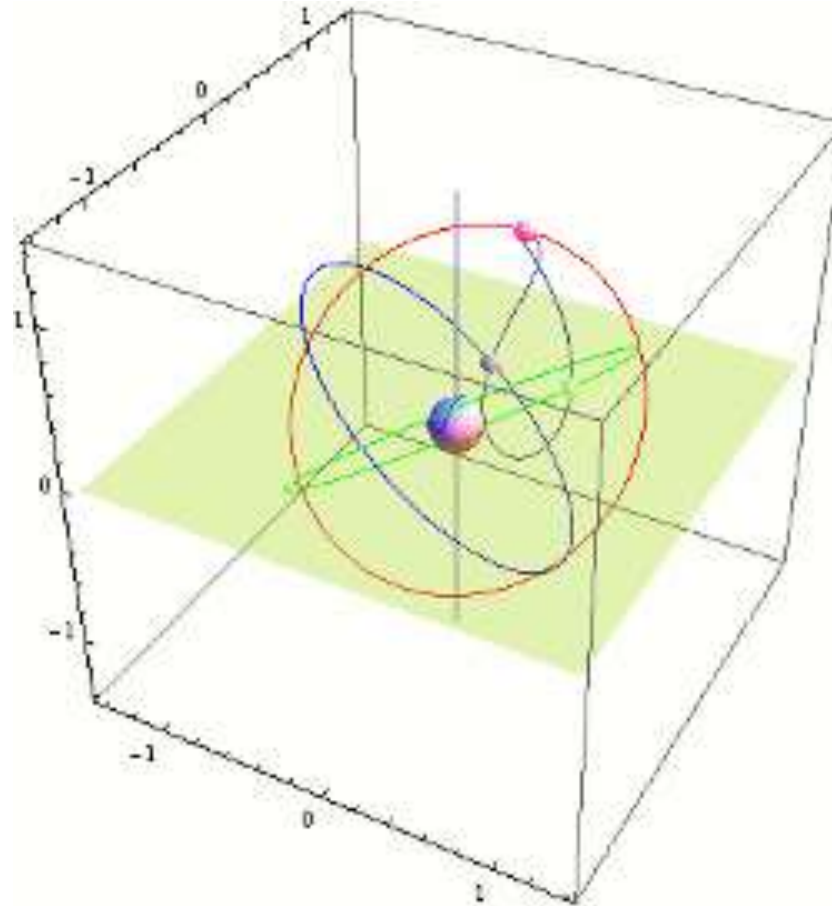

Co to je IGSO oběžná dráha

- Inclined Geo-Synchronous Orbit
  - doba oběhu 24 h
  - dráha má nenulovou inklinaci (sklon k rovině rovníku)
  - pozemní stopa je „pentle“ kolem jednoho poledníku (může přejít v elipsu), družice střídavě poledník „předbíhá“ a „zpožďuje“ se za ním

Co to je IGSO oběžná dráha

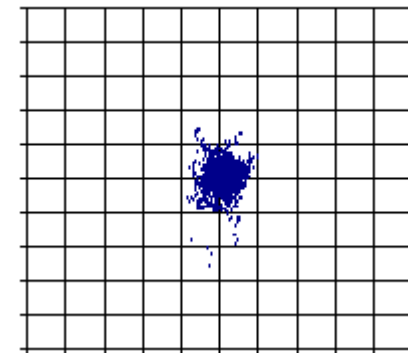

Přesnost a chyby GNSS. Příčiny chyb

Typické projevy chyb

červená – přesná poloha
žlutá - GPS

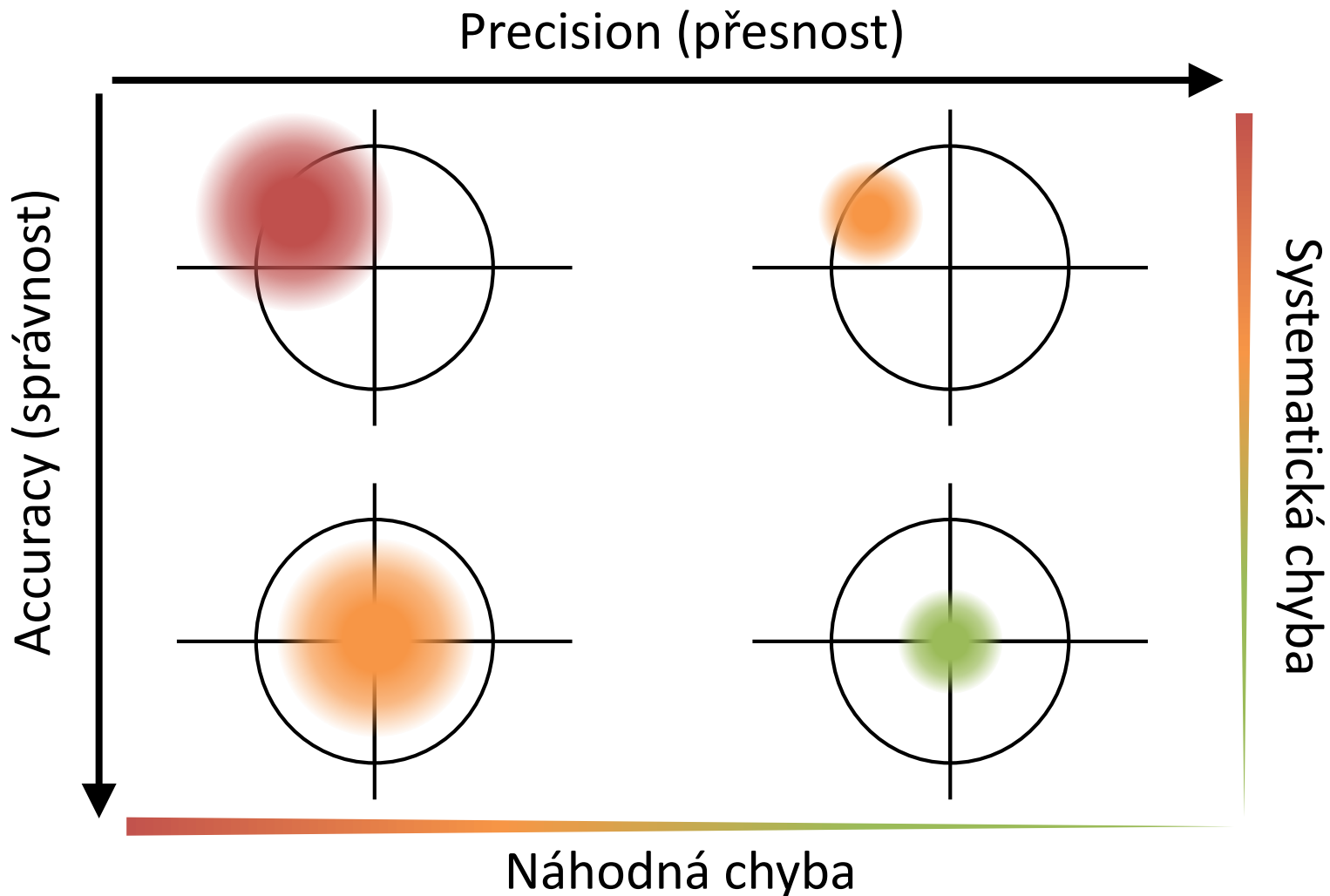
dílek 5 m

Poloha znehodnocena měřením:

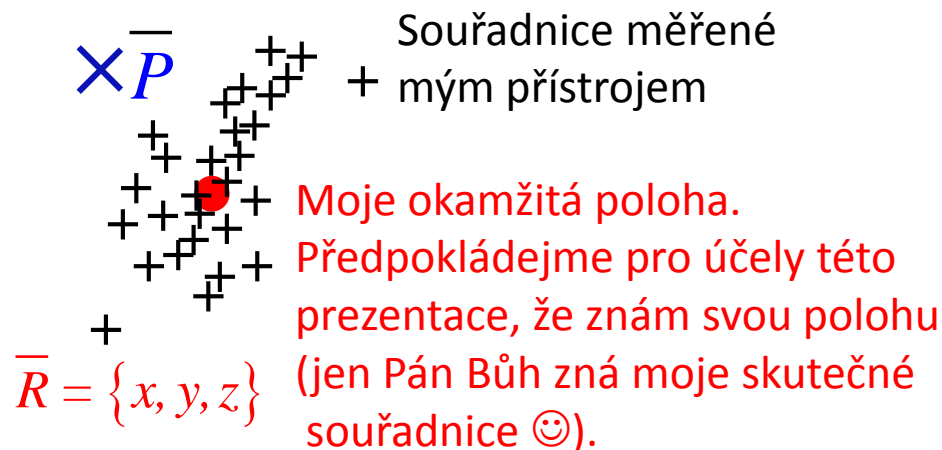
- pod korunami stromů
- v terénních zářezech
- v kaňonech ulic
- v budovách
- ...

Co je to přesnost?

Přesnost určení polohy

Bodový graf (scattered plot) je množina souřadnic opakovaných měření v jednom a totéž bodu.

$$\{x_i, y_i, z_i\}_{i=1}^N$$

Jestliže jsou chyby souřadnic nezávislé, rozptyl chyby polohy (rozptyl vzdálenosti $\bar{P}$ a $\bar{R}$) je

$$\sigma_P^2 = \sigma_x^2 + \sigma_y^2 + \sigma_z^2$$

Mohu *odhadnout* svou polohu:

$$\bar{P} = \{\bar{x}, \bar{y}, \bar{z}\}, \quad \text{kde}$$

$$\bar{x} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N x_i; \quad \bar{y} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N y_i; \quad \bar{z} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N z_i$$

Pokud $\bar{P} = \bar{R}$ je odhad *nestranný* a není zatížený systematickou chybou (např. mnohacestné šíření signálu).

Přesnost určení polohy

Experimentálně dostaneme rozptyly z měřených souřadnic (z bodového grafu) jako

$$\sigma_x^2 = \frac{1}{N-1} \sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2; \sigma_y^2 = \frac{1}{N-1} \sum_{i=1}^N (y_i - \bar{y})^2; \sigma_z^2 = \frac{1}{N-1} \sum_{i=1}^N (z_i - \bar{z})^2$$

kde N je počet bodů v grafu (počet měření).

NATO definovalo přesnost jako vzdálenost od skutečné polohy, v níž se nachází měřený bod s pravděpodobností menší než 0,95.

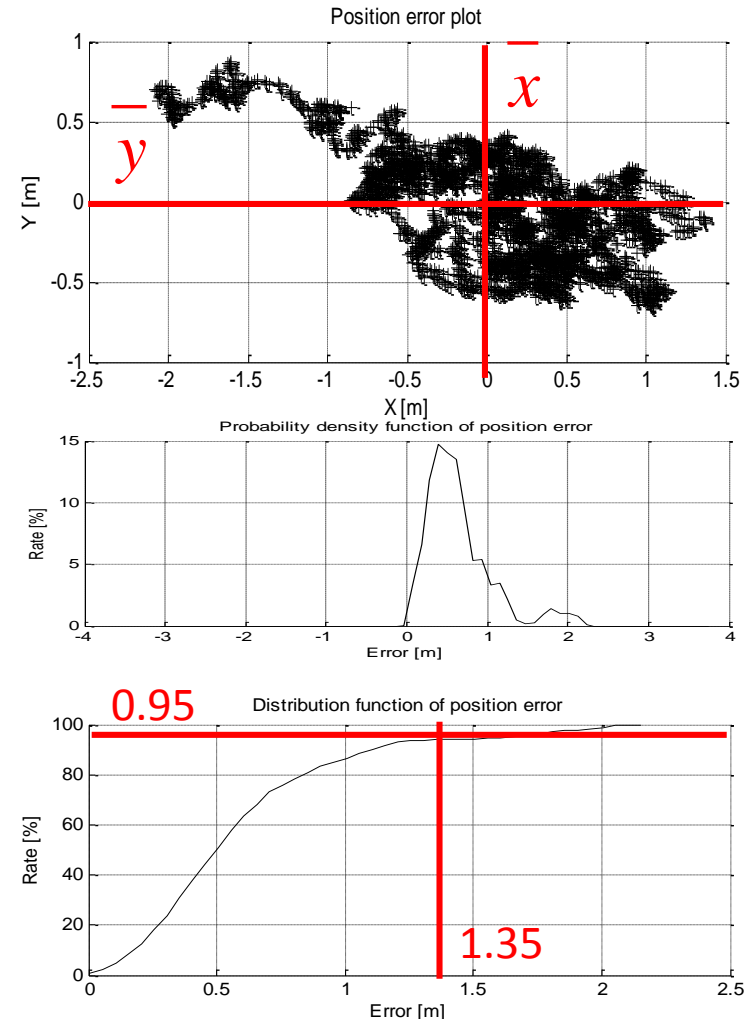
Jak určit tuto hodnotu pokud máme záznam měření polohy v pevném bodě (bodový graf)?

Přesnost určení polohy

Experimentální určení přesnosti přijímače:

- změříme polohu N bodů $\{x_i, y_i, z_i\}_{i=1}^N$
- vypočteme střední hodnoty a vzdálenosti $\sqrt{(x_i - \bar{x})^2 + (y_i - \bar{y})^2 + (z_i - \bar{z})^2}$
- zvolíme intervaly vzdáleností a vypočteme četnosti měření s výsledky v těchto intervalech (získáme histogram)
- sčítáme hodnoty z těchto intervalů a dostáváme distribuční funkci
- čteme nezávislou proměnnou pro hodnotu funkce 0.95

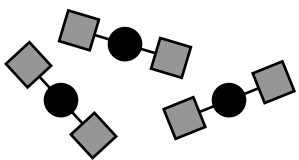
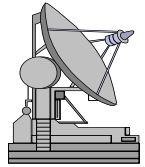
Přesnost určení polohy

Co ovlivňuje přesnost určení polohy systémy GNSS?

- chyba σ_d měření vzdálenosti mezi družicí a uživatelem, která je
  - známá jako UERE (User Equivalent Range Error)
  - v současnosti přibližně 0,6 m pro GNSS
  - a jejíž příčiny jsou na dalších obrázcích

Příčiny a velikost chyby UERE měření vzdálenosti uživatel – družice σ_d (1975)

Segment	Zdroj chyby	Podíl na ekviv. chybě vzdálenosti σ_d [m]
 Kosmický	Stabilita kmitočtového normálu družice	 3,0
	Predikce perturbací družice	 1,0
	Jiný	 0,5
 Řídicí	Chyba modelu predikce efemerid	 4,2
	Jiný	 0,9
  Uživatelský	Ionosférická refrakce	..... 5,0 - 10,0
	Troposférická refrakce	 2,0
	Šum a rozlišovací schopnost přijímače	 7,5
	Vícecestné šíření signálu	 1,2
	Jiný	 0,5

Celková ekvivalentní chyba měření vzdálenosti σ_d [m] ..... 10,8 - 13,9

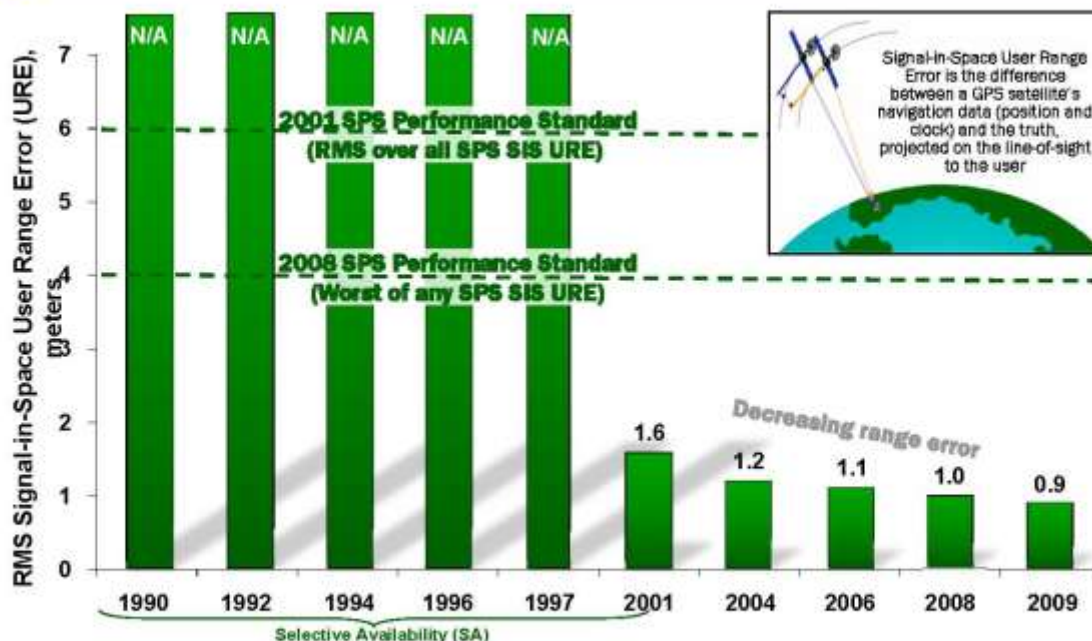

Velikost chyby UERA měření vzdálenosti pro službu SPS (2010)

zdroj: US Air Force

SPS Signal in Space Performance

System accuracy exceeds published standard

12

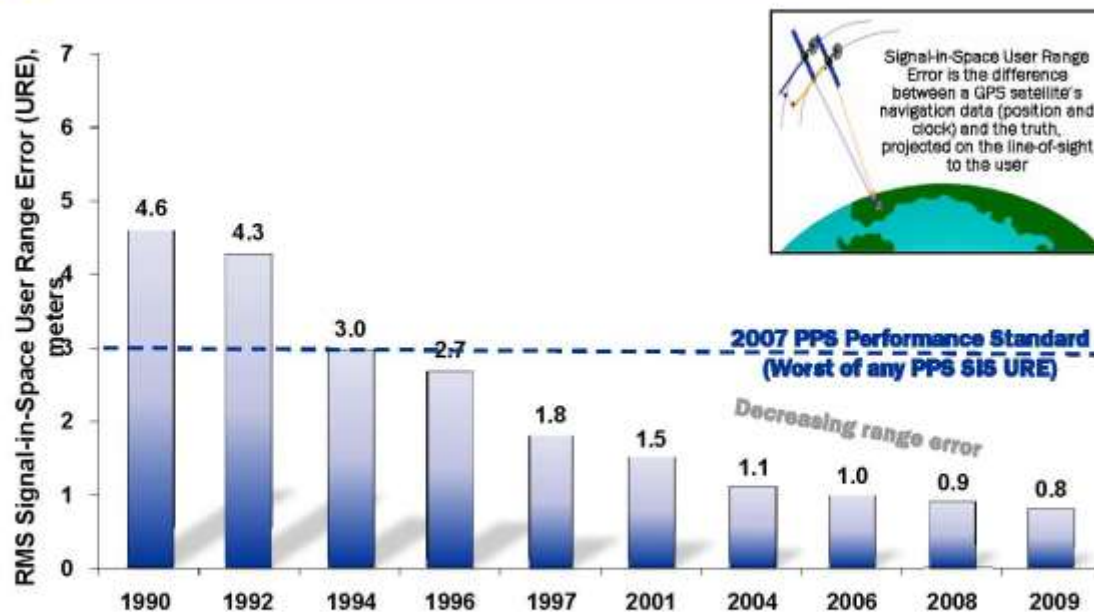

Velikost chyby UERE měření vzdálenosti pro službu PPS

zdroj: US Air Force

PPS Signal in Space Performance

System accuracy exceeds published standard

13

Přesnost určení polohy

Co ovlivňuje přesnost určení polohy systémy GNSS?

- chyba σ_d měření vzdálenosti mezi družicí a uživatelem, která je
  - známá jako UERE (User Equivalent Range Error)
  - v současnosti přibližně 0,8 m
- rozložení družic na nebi, charakterizované činitelem **DOP**

Přesnost určení polohy

- lze odvodit, že střední kvadratickou chybu (odmocnina z rozptylu) určení polohy a času můžeme vyjádřit jako

$$\sigma_G = \sigma_d \mathit{GDOP}$$

kde

$$\mathit{GDOP} = \sqrt{\mathit{tr}(\mathbf{A}^T \cdot \mathbf{A})^{-1}}$$

kde $\mathbf{A}$ je matice směrových kosinů

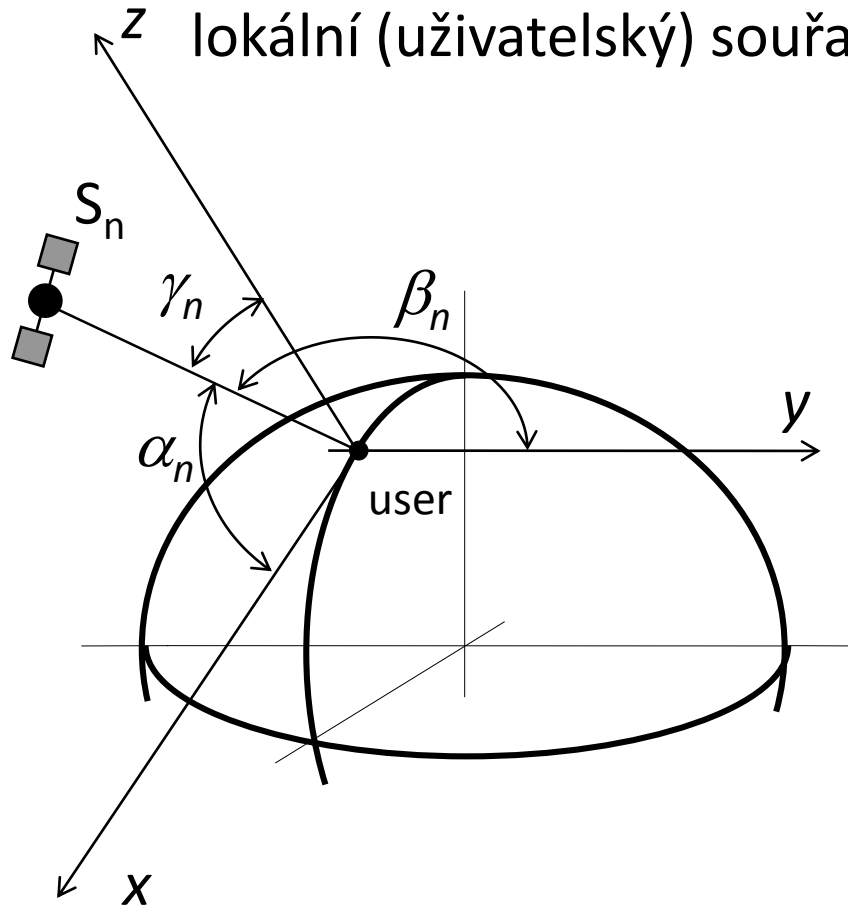
$$\mathit{tr}(\mathbf{A}) = \sum_{i=1}^n a_{ii}$$

Přesnost určení polohy

DOP a matice směrových kosinů

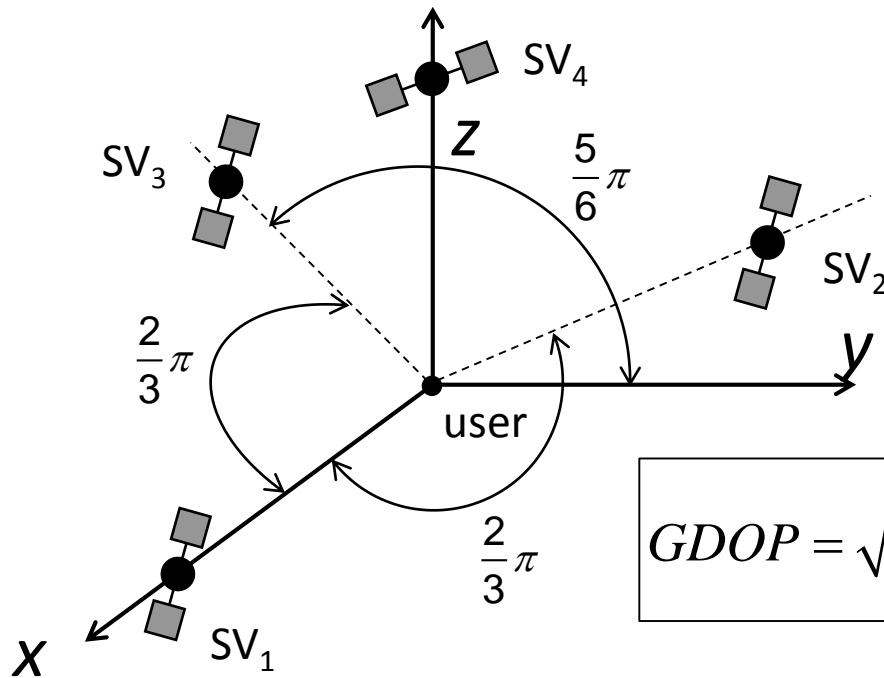
$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} \cos \alpha_1 & \cos \beta_1 & \cos \gamma_1 & 1 \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ \cos \alpha_n & \cos \beta_n & \cos \gamma_n & 1 \end{bmatrix}$$

n – počet viditelných družic

$n \geq 4$

Přesnost určení polohy činitel GDOP

SV_n	α_n	β_n	γ_n
1	0	$-\frac{\pi}{2}$	$+\frac{\pi}{2}$
2	$\frac{2}{3}\pi$	$\frac{\pi}{6}$	$-\frac{\pi}{2}$
3	$-\frac{2}{3}\pi$	$\frac{5}{6}\pi$	$-\frac{\pi}{2}$
4	$-\frac{\pi}{2}$	$+\frac{\pi}{2}$	0

$$GDOP = \sqrt{\text{tr}(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1}} = \sqrt{\frac{9}{3}} = 1.732$$

$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 1 \\ -\frac{1}{2} & \frac{\sqrt{3}}{2} & 0 & 1 \\ -\frac{1}{2} & -\frac{\sqrt{3}}{2} & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

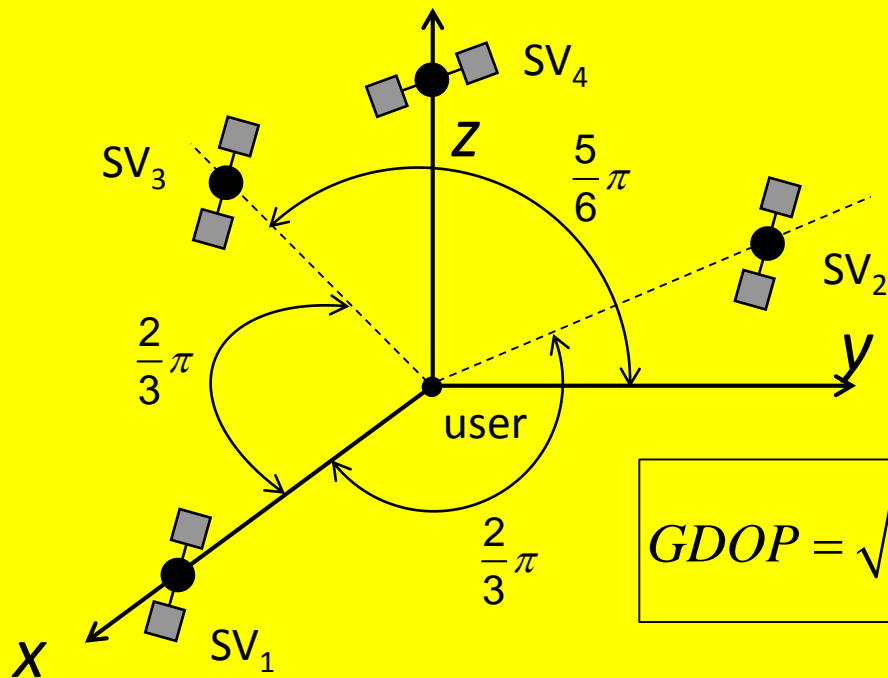
$$\mathbf{A}^T = \begin{bmatrix} 1 & -\frac{1}{2} & -\frac{1}{2} & 0 \\ 0 & \frac{\sqrt{3}}{2} & -\frac{\sqrt{3}}{2} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{A}^T \mathbf{A} = \begin{bmatrix} \frac{3}{2} & 0 & 0 & 0 \\ \frac{3}{2} & \frac{3}{2} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 4 \end{bmatrix}$$

$$(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1} = \begin{bmatrix} \frac{2}{3} & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \frac{2}{3} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \frac{4}{3} & -\frac{1}{3} \\ 0 & 0 & -\frac{1}{3} & \frac{1}{3} \end{bmatrix}$$

Přesnost určení polohy činitel GDOP

SV_n	α_n	β_n	γ_n
1	0	$-\frac{\pi}{2}$	$+\frac{\pi}{2}$
2	$\frac{2}{3}\pi$	$\frac{\pi}{6}$	$-\frac{\pi}{2}$
3	$-\frac{2}{3}\pi$	$\frac{5}{6}\pi$	$-\frac{\pi}{2}$
4	$-\frac{\pi}{2}$	$+\frac{\pi}{2}$	0

$$GDOP = \sqrt{\text{tr}(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1}} = \sqrt{\frac{9}{3}} = 1.732$$

$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 1 \\ -\frac{1}{2} & \frac{\sqrt{3}}{2} & 0 & 1 \\ -\frac{1}{2} & -\frac{\sqrt{3}}{2} & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{A}^T = \begin{bmatrix} 1 & -\frac{1}{2} & -\frac{1}{2} & 0 \\ 0 & \frac{\sqrt{3}}{2} & -\frac{\sqrt{3}}{2} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{A}^T \mathbf{A} = \begin{bmatrix} \frac{3}{2} & 0 & 0 & 0 \\ \frac{3}{2} & \frac{3}{2} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 4 \end{bmatrix}$$

$$(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1} = \begin{bmatrix} \frac{2}{3} & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \frac{2}{3} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \frac{4}{3} & -\frac{1}{3} \\ 0 & 0 & -\frac{1}{3} & \frac{1}{3} \end{bmatrix}$$

Přesnost určení polohy činitelé DOP

Podobně můžeme vyjádřit směrodatnou odchylku chyby

- v 3D prostoru

$$\sigma_P = \sigma_d PDOP$$

- ve vodorovné rovině (2D)

$$\sigma_H = \sigma_d HDOP$$

- ve svislém směru (výška nad referenčním elipsoidem)

$$\sigma_z = \sigma_d VDOP$$

- v čase

$$\sigma_t = \sigma_d TDOP$$

Přesnost určení polohy činitele DOP

Zbývající činitele DOP můžeme získat z inverzní matice $(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1}$ zachováním řádků a sloupců odpovídajících souřadným osám příslušného prostoru a vynecháním ostatních. Pro 4 družice zmíněné konstelace dostaneme

$$(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1} = \begin{bmatrix} \frac{2}{3} & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \frac{2}{3} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \frac{4}{3} & -\frac{1}{3} \\ 0 & 0 & -\frac{1}{3} & \frac{1}{3} \end{bmatrix}$$

$$\begin{aligned} GDOP &= \sqrt{\text{tr}(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1}} = \sqrt{\frac{9}{3}} = 1.732 & PDOP &= \sqrt{\frac{8}{3}} = 1.633 \\ HDOP &= \sqrt{\frac{4}{3}} = 1.155 & VDOP &= \sqrt{\frac{4}{3}} = 1.115 \\ TDOP &= \sqrt{\frac{1}{3}} = 0.577 \end{aligned}$$

Přesnost určení polohy činitele DOP

Zbývající činitele DOP můžeme získat z inverzní matice $(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1}$ zachováním řádků a sloupců odpovídajících souřadným osám příslušného prostoru a vynecháním ostatních. Pro 4 družice zmíněné konstelace dostaneme

$$(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1} = \begin{bmatrix} \frac{2}{3} & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \frac{2}{3} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \frac{4}{3} & -\frac{1}{3} \\ 0 & 0 & -\frac{1}{3} & \frac{1}{3} \end{bmatrix}$$

$$GDOP = \sqrt{\text{tr}(\mathbf{A}^T \mathbf{A})^{-1}} = \sqrt{\frac{9}{3}} = 1.732 \quad PDOP = \sqrt{\frac{8}{3}} = 1.633$$

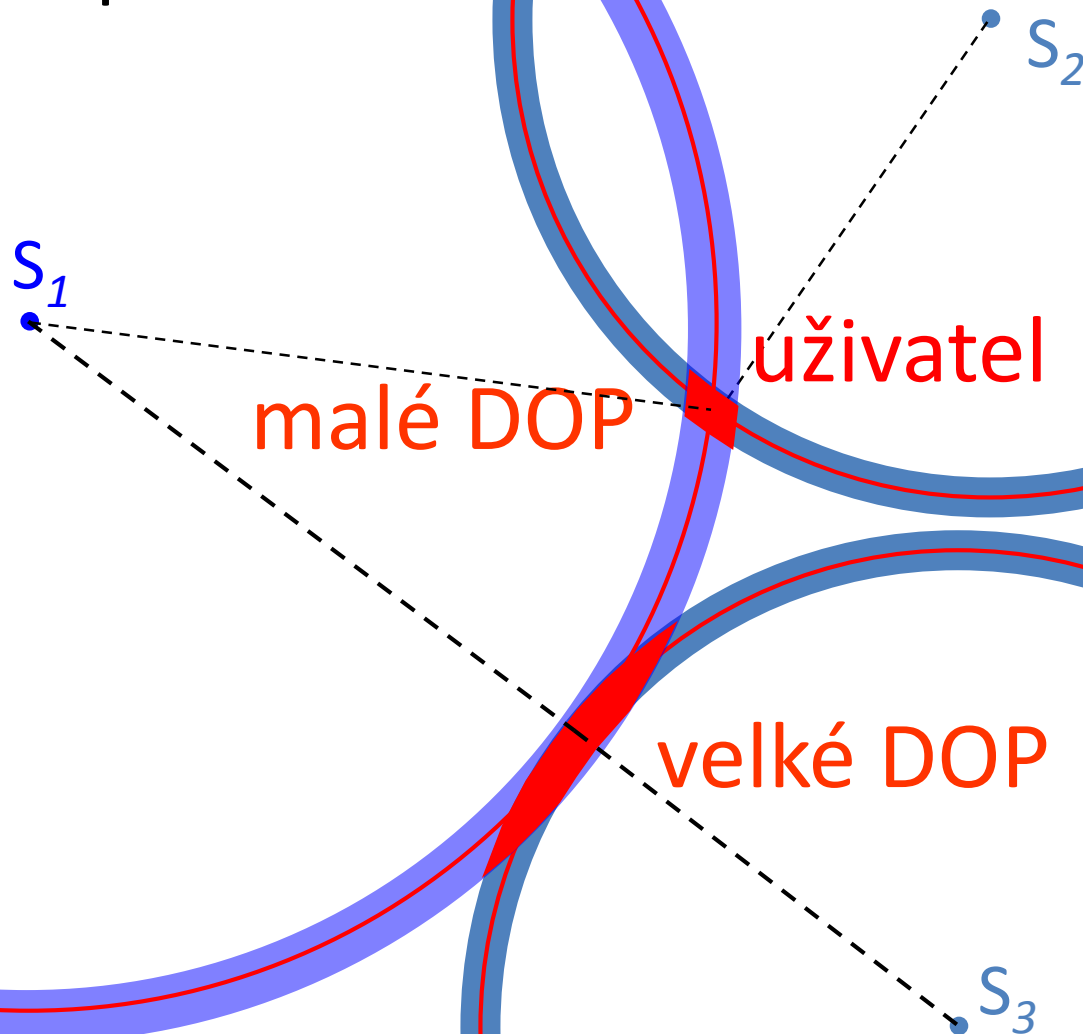
$$HDOP = \sqrt{\frac{4}{3}} = 1.155 \quad VDOP = \sqrt{\frac{4}{3}} = 1.115$$

$$TDOP = \sqrt{\frac{1}{3}} = 0.577$$

Přesnost určení polohy

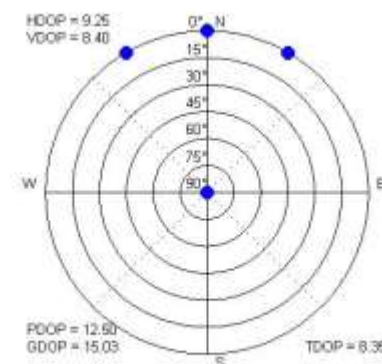
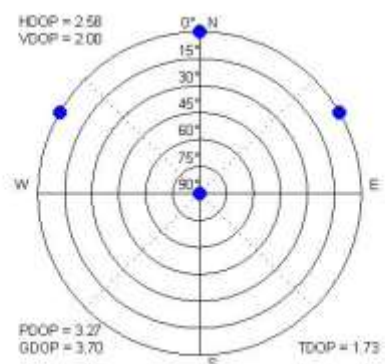
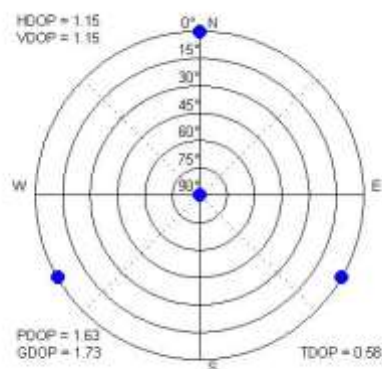
Interpretace činitelů DOP

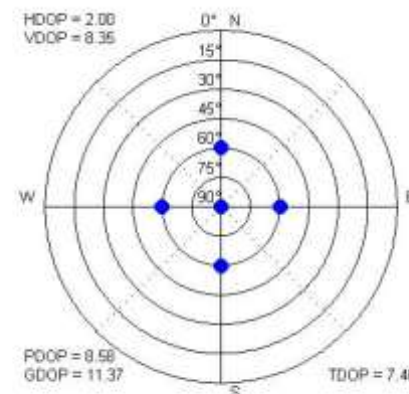
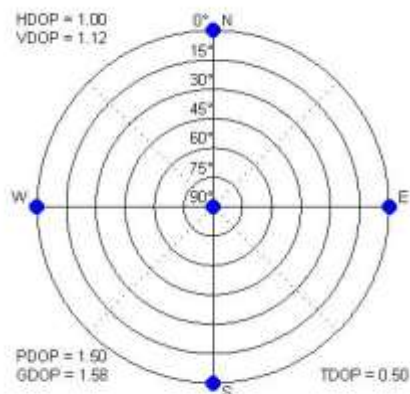
Přesnost určení polohy

Chování činitelů DOP – několik příkladů

4 družice:

5 družic:

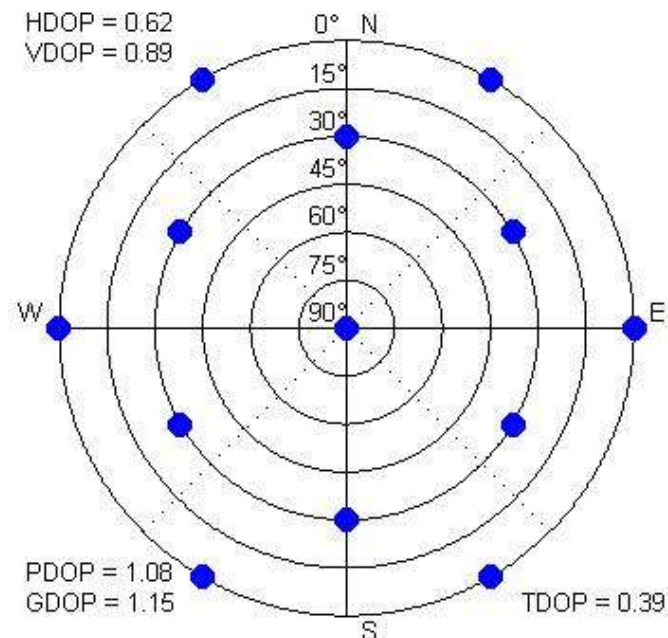
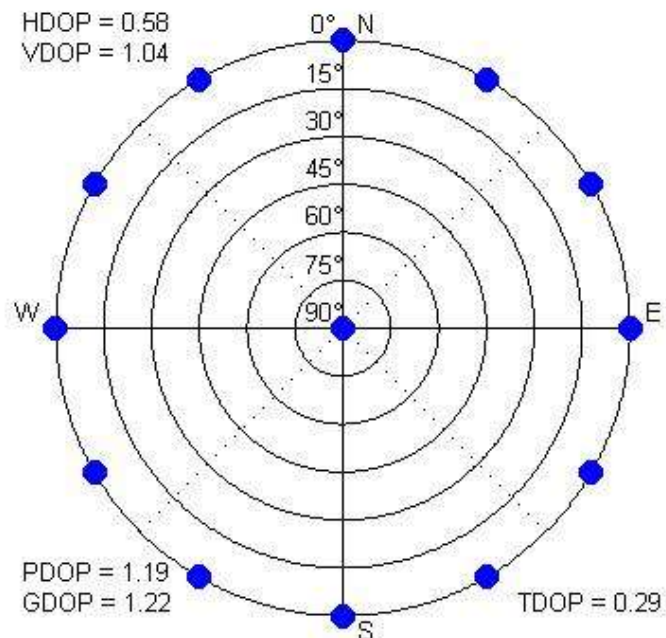

Přesnost určení polohy

Chování činitelů DOP – několik příkladů

13 družic:

Přesnost určení polohy

Chování činitelů DOP - závěr

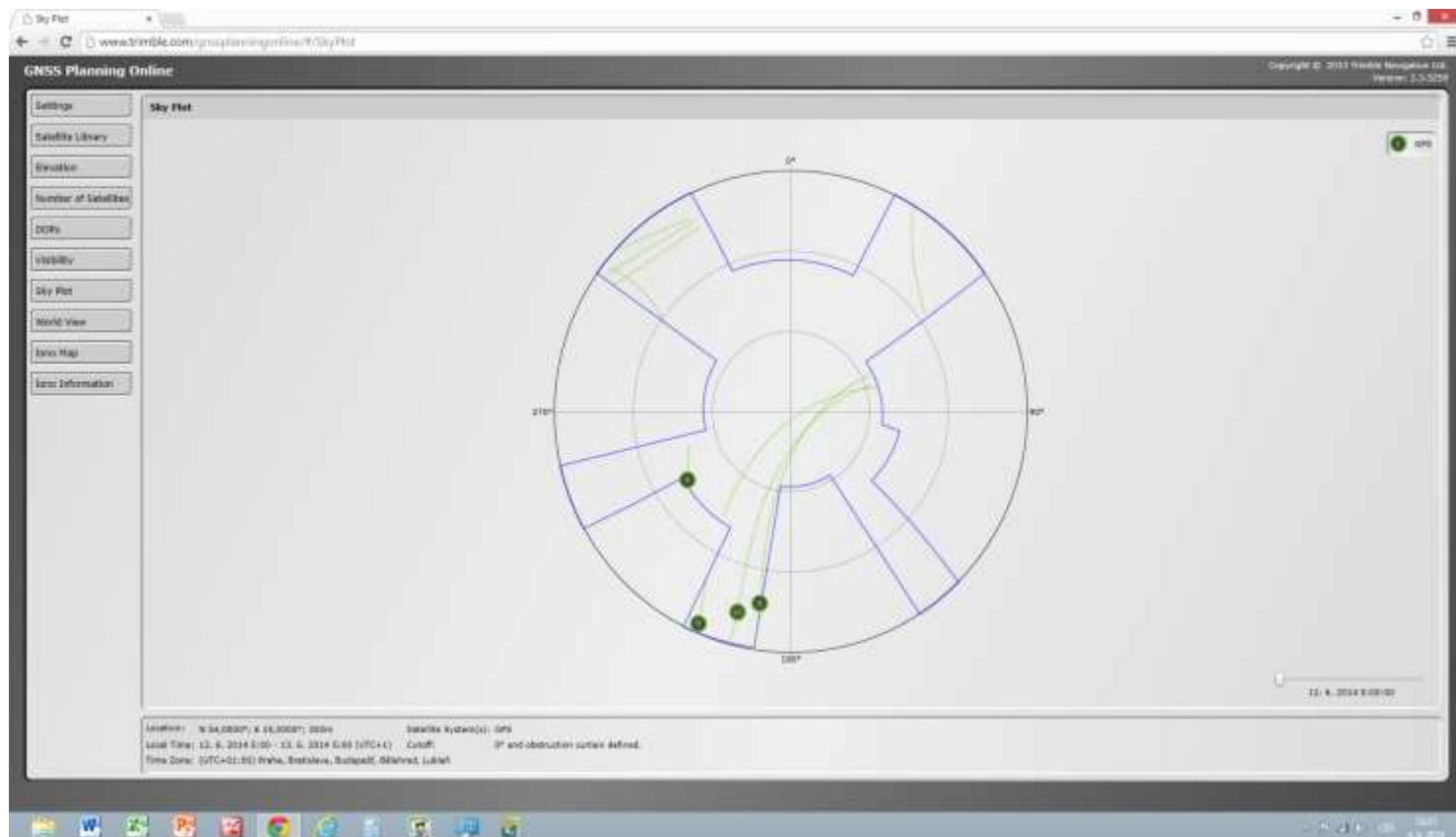
- Platí:
  - zvětšováním počtu družic klesá DOP.
  - pokud jsou družice v jedné rovině, DOP může růst nade všechny meze.
  - pokud se zvýší elevační maska, roste DOP
  - když se družice na obloze přiblíží k sobě, vzroste DOP.

Přesnost určení polohy

Chování činitelů DOP - závěr

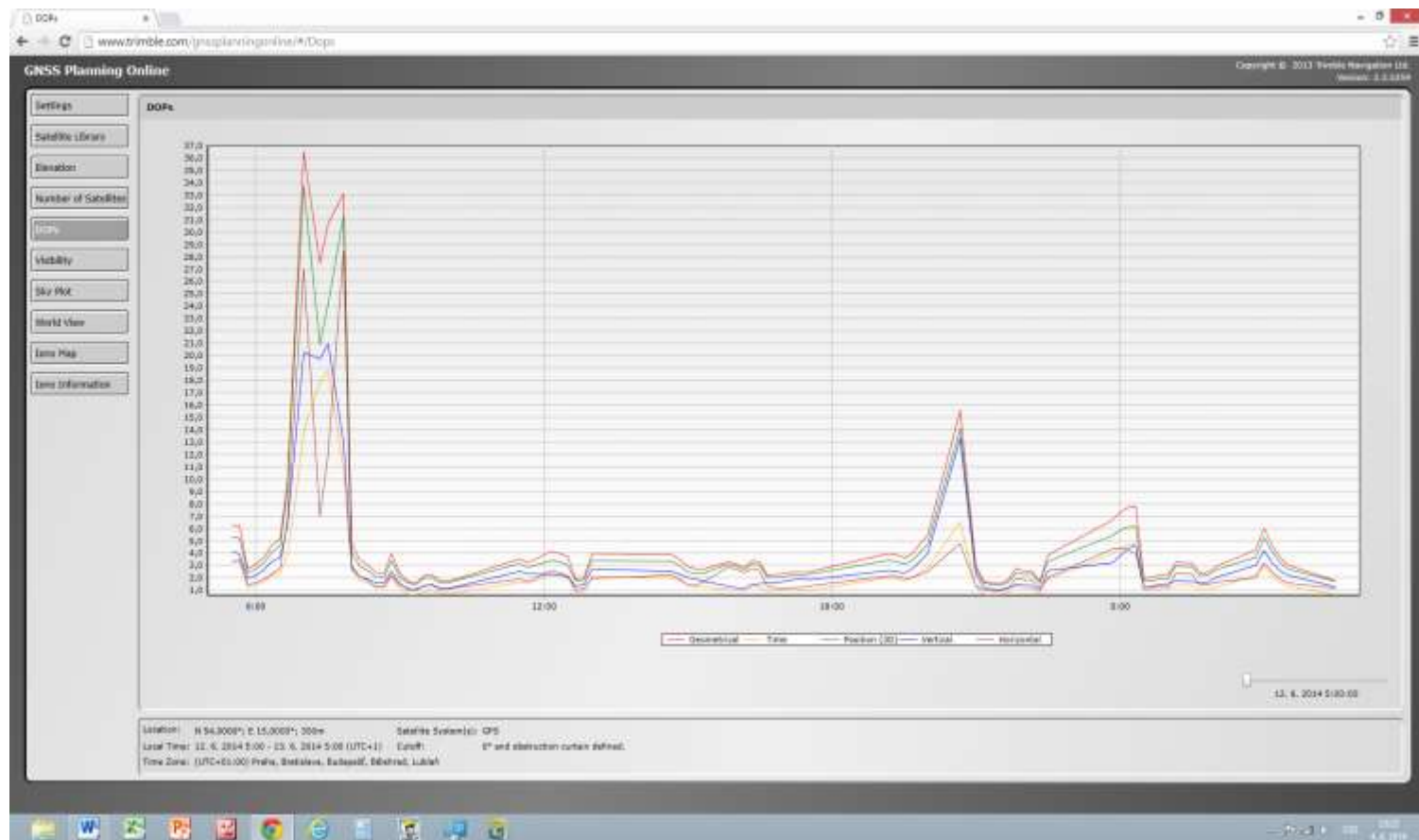
Typická situace v městské zástavbě (program Trimble Planning)

Přesnost určení polohy

Chování činitelů DOP - závěr

Průběh DOP v závislosti na čase pro danou zástavbu

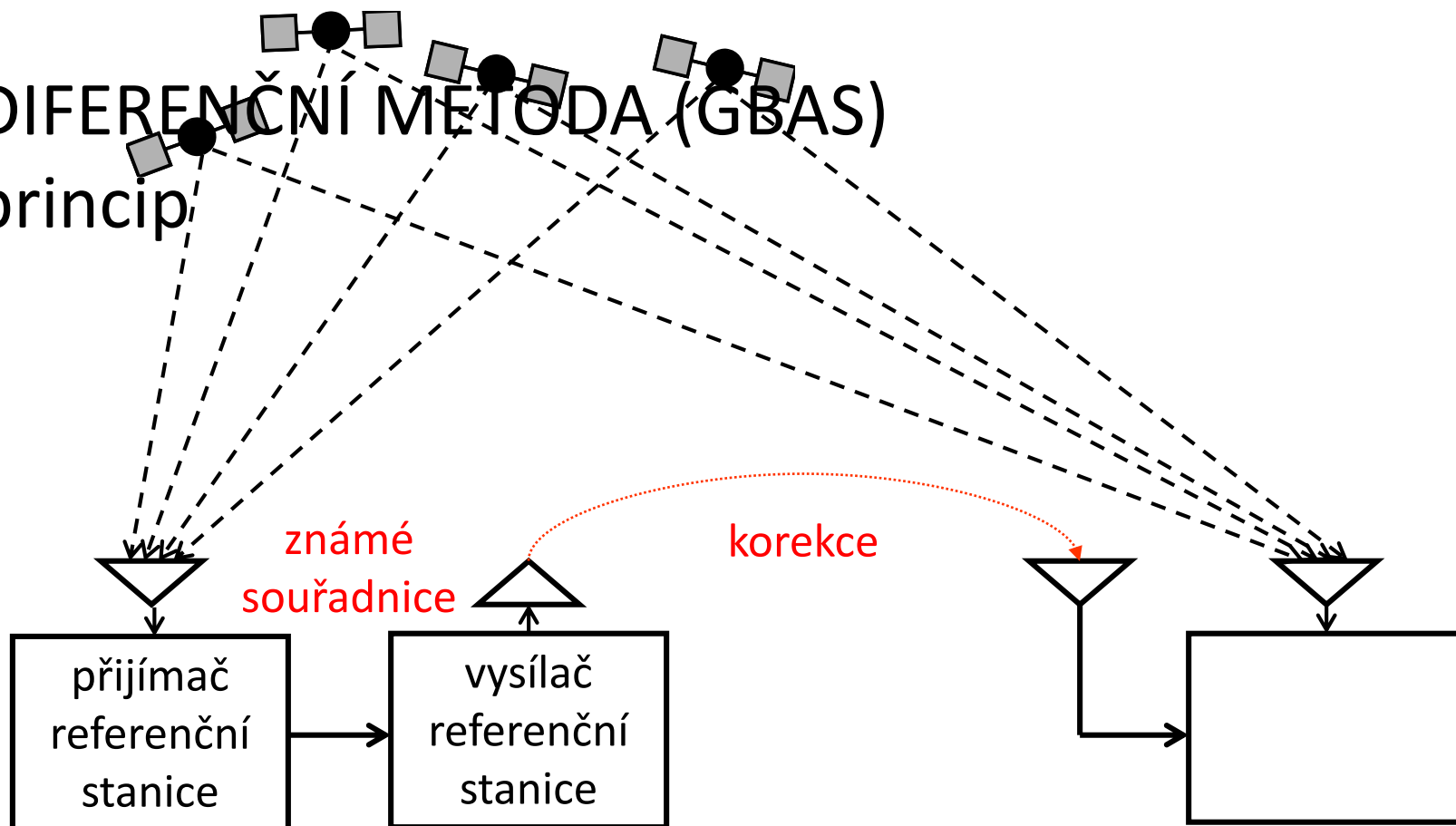

Potlačení chyb

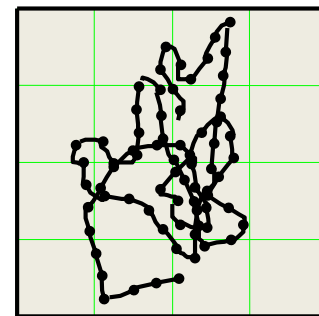
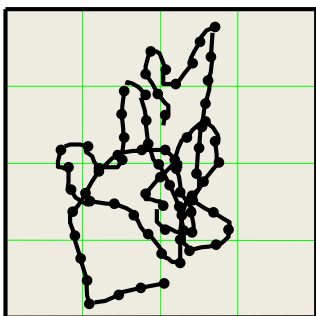
Diferenční metody

DIFERENČNÍ METODA (GBAS)

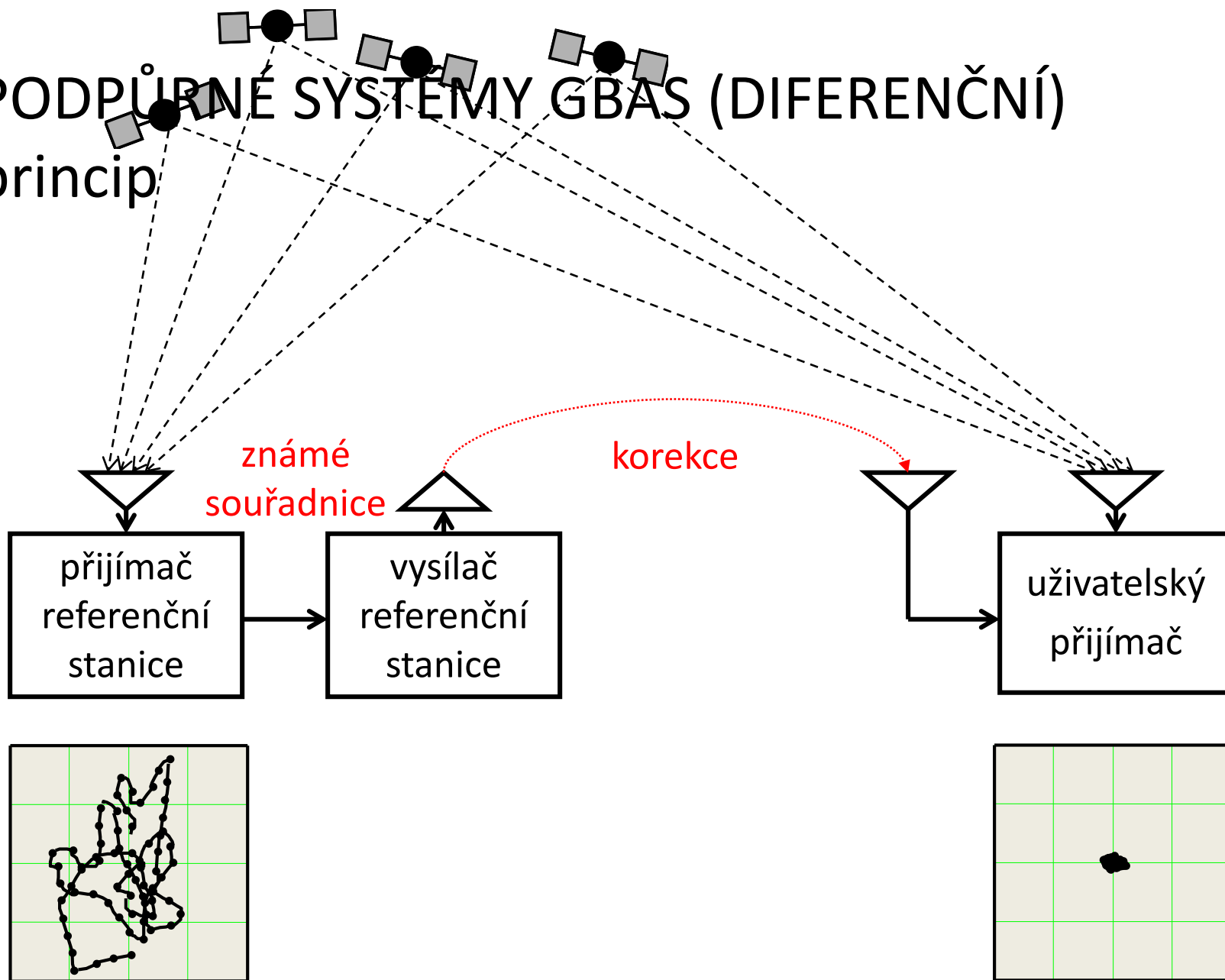
princip

Měření blízkých přijímačů je zatíženo korelovanými chybami

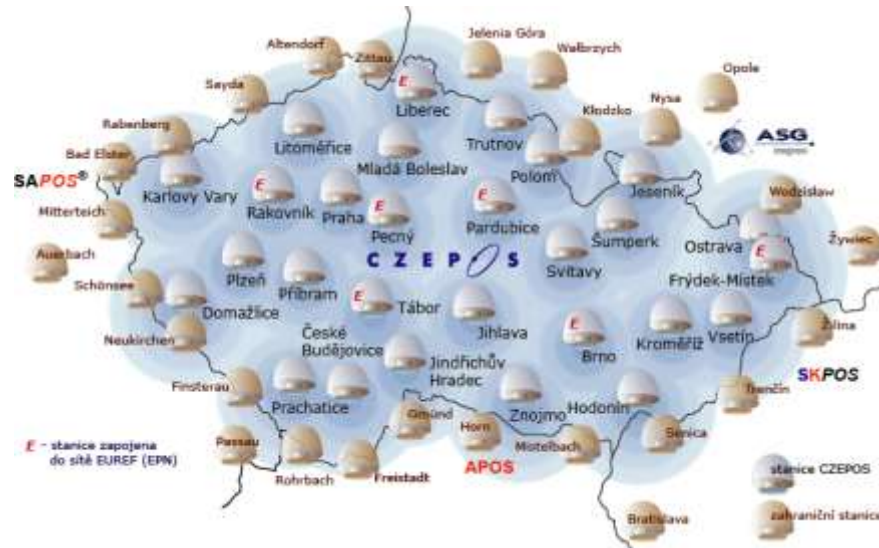
PODPŮRNÉ SYSTÉMY GBAS (DIFERENČNÍ) princip

Získání korekcí

- od některého provozovatele referenčních stanic, tj. služby GBAS/SBAS
  - v ČR např. ČÚZAK produkuje korekce CZEPOS
- z vlastní referenční stanice

Získání korekcí

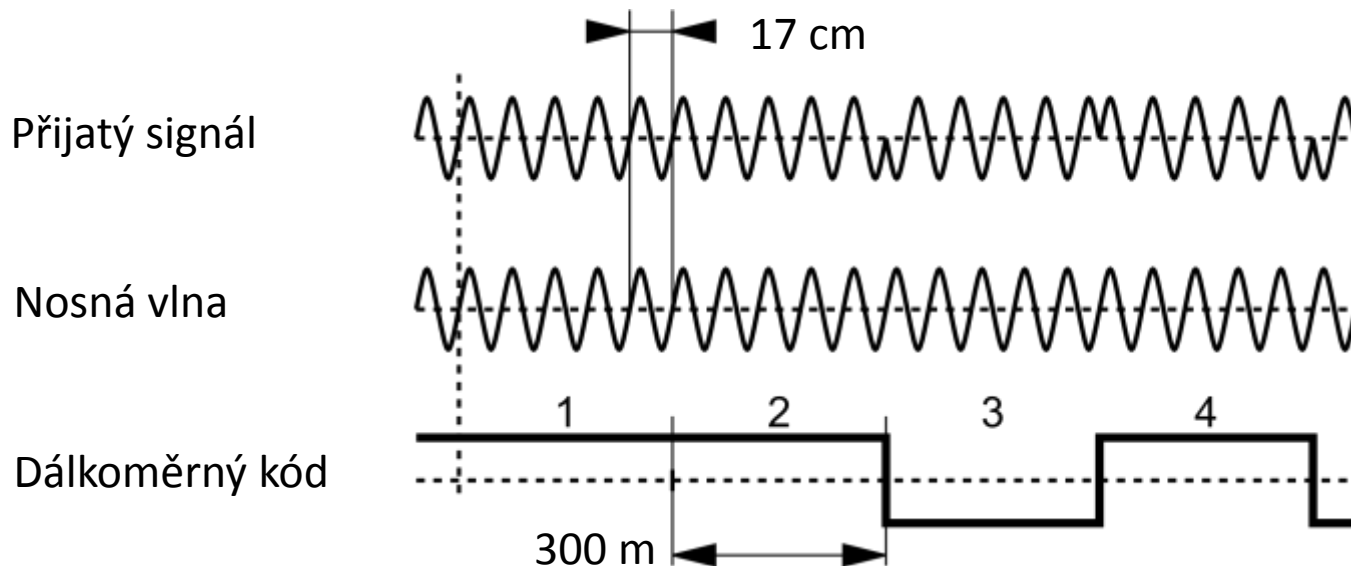
- od některého provozovatele služby GBAS/SBAS
  - v ČR např. ČÚZAK produkuje korekce CZEPOS
  - ze systému SBAS, např. EGNOS
- z vlastní referenční stanice
  - kvalita stejná jako v předchozím případě

Real-Time Kinematics (RTK)

RTK - využití fáze nosné vlny

- Měření fáze je nejednoznačné
  - není známa počáteční fáze
- Přesnost na jednotky stupňů
  - na frekvenci L1 jednotky milimetrů

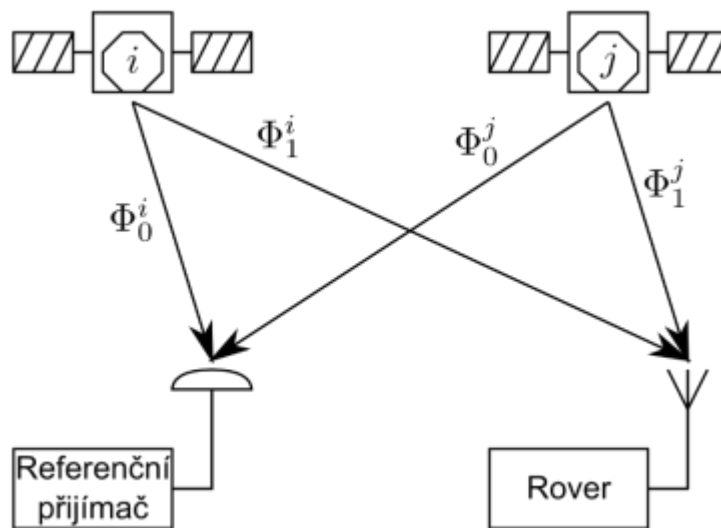
RTK - potlačení chyb dvojitými diferencemi

1. difference: přijímač „rover“ – referenční přijímač

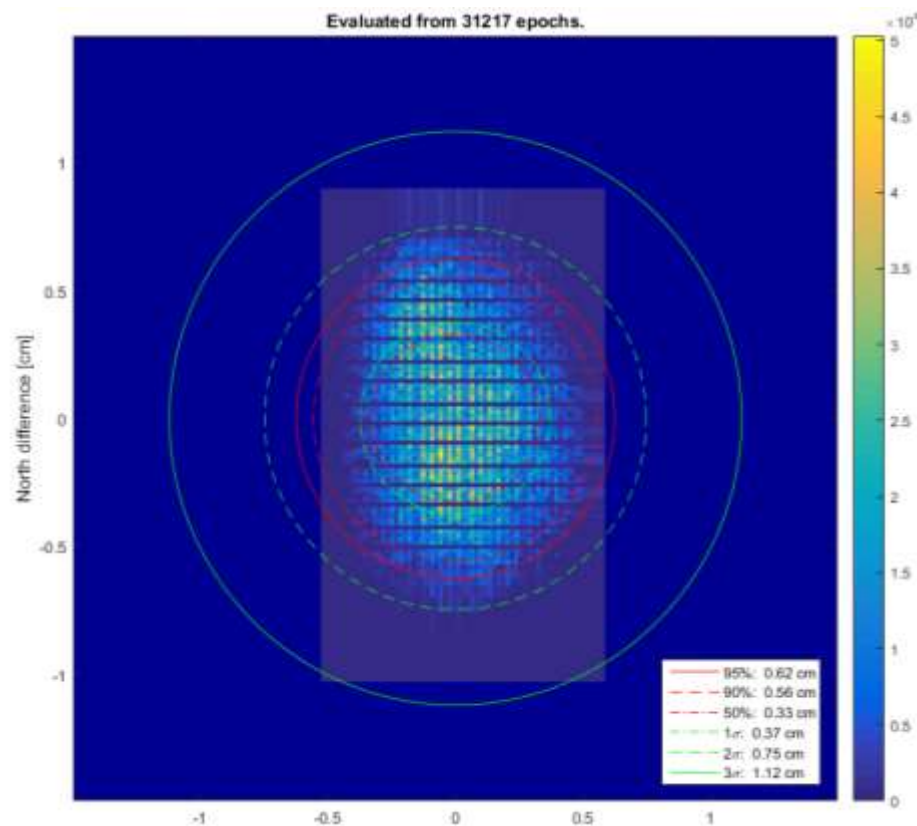
- Eliminovány chyby družice (chyby efemerid, hodin, RF systému)
- Potlačeny chyby šířením (ionosféra, troposféra)

2. difference: družice – „referenční“ družice

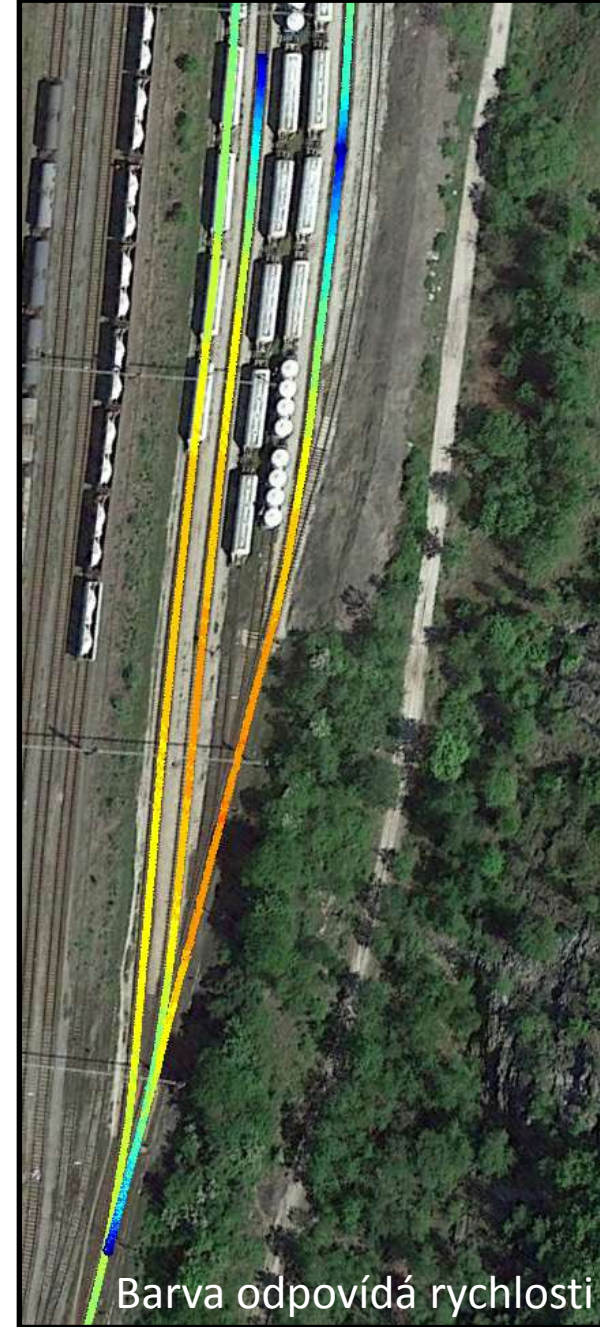
- Eliminovány chyby přijímačů (hodin, RF systému)

RTK výsledky experimentu

Statické měření: R95 = 6,2 mm

Potlačení chyb
Podporou jinými zdroji údajů o
poloze

Určování polohy za obtížných podmínek

Obtížné podmínky:

- slabý signál
  - družice zastíněné vegetací
  - družice zastíněné zástavbou, terénním zářezem, ap.
    - slabý signál
    - velké DOP
  - požadavek na příjem v budovách (indoor)
- signál postižený mnohacestným šířením
- řešení
  - „novými signály“ družic
  - podpůrnými signály
  - zpracováním signálu v uživatelském přijímači

Zlepšování přesnosti určování polohy nové signály GNSS

- přesnost závisí na korelační funkci družicového signálu
  - potlačení vícecestného šíření
    - ostřejší korelační funkce
      - nesečtou se korelační funkce přímého a odraženého signálu
      - obě funkce lze oddělit
      - korelační funkci odraženého signálu lze potlačit

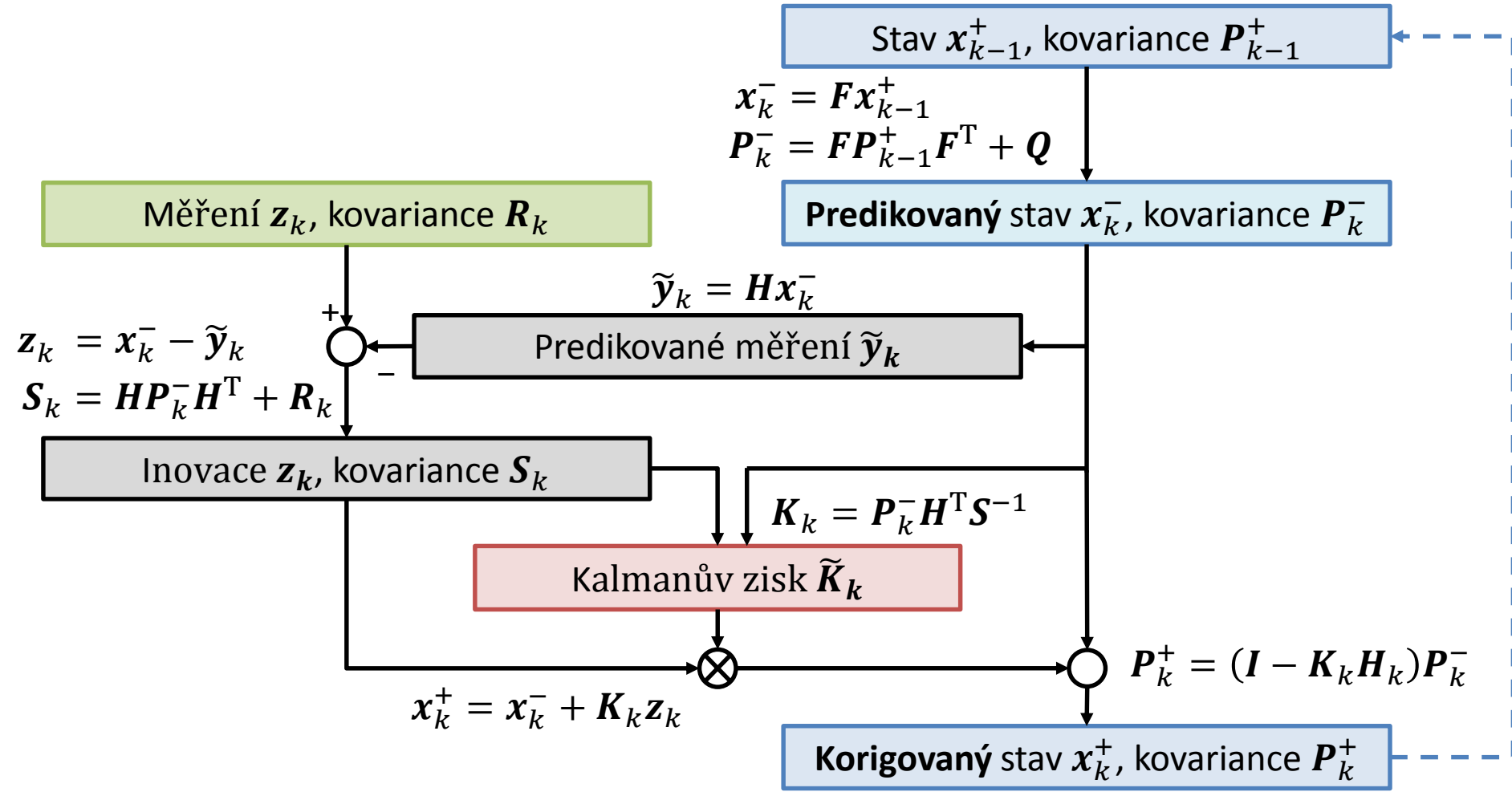
Zlepšování přesnosti určování polohy podpůrné signály GNSS a jejich zdroje

- referenční stanice, korekce – viz výše
- rádiové signály s velkou šířkou pásma a s dostatečnou intenzitou elmag. pole pro překonání obtížných podmínek (indoor příjem, příjem pod vegetací, ap.), tzv. „signals of opportunity“
  - DVB-T
  - LTE
- signály spec. rádiových vysílačů a majáků
  - eLORAN
  - systémy vlastní konstrukce využívající spec. signály
- nerádiová čidla parametrů pohybu
  - inerciální a gyroskopické systémy
- **nutná fúze dat**

Zlepšování přesnosti určování polohy

Fúze dat: Kalmanova filtrace

Typy Kalmanových filtrů

- *(Lineární) Kalmanův filtr*
  - Optimální estimátor stavu známých lineárních náhodných systémů s aditivním Gaussovským šumem
- *Rozšířený KF, Extended KF (EKF)*
  - Suboptimální algoritmus pro nelineární systémy
  - Využita linearizace v bodě odhadu
  - komplikované ladění, tíhne k oscilacím
- *Unscented Kalman filter (UKF)*
  - Místo linearizace využívá „Unscented“ transformaci
  - Lépe aproximuje transformaci náhodného rozložení

Zlepšování přesnosti určování polohy

nové metody zpracování signálu uživatelem

Zpracování signálů GNSS na více kmitočtových pásmech:

- wide-laning
  - vytváříme signály s mnohem delší vlnovou délkou
  - využíváme k tomu toho, že všechny kmitočty GNSS jsou celistvými násobky základního kmitočtu 1,023 MHz
  - představme si signál v prostoru (zastavený čas) a vytvořme pásma (lane) šířky λ ; fáze signálu se v nich mění v intervalu $<0, 2\pi$)

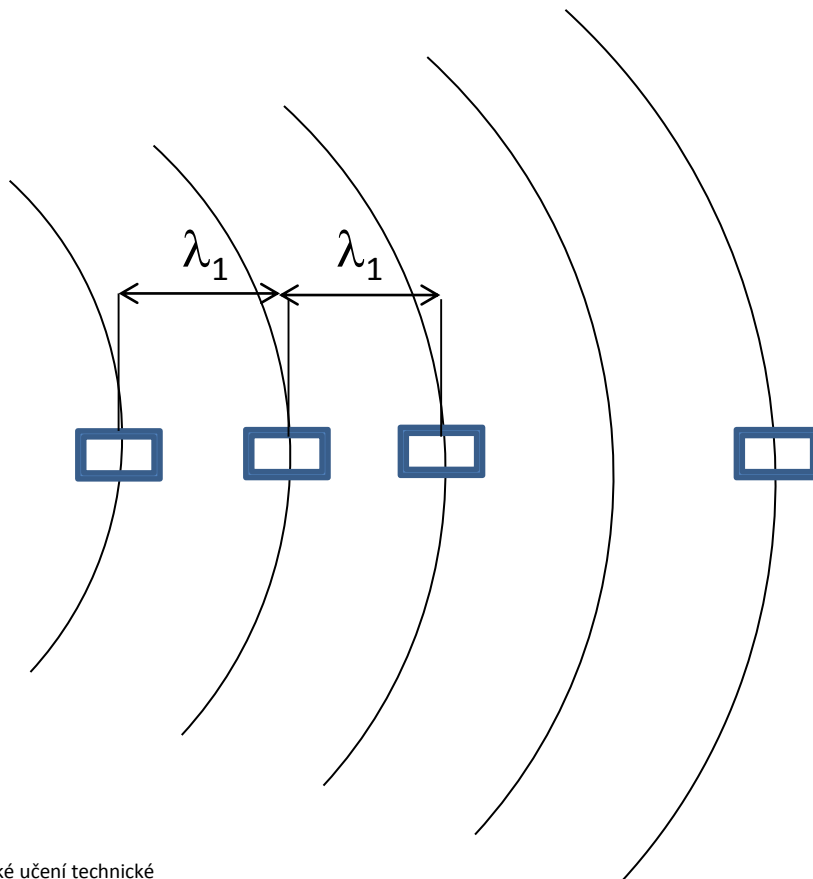

Zlepšování přesnosti určování polohy

nové metody zpracování signálu uživatelem

- wide-laning

1. poloze přijímače odpovídá čára stejné fáze
2. přijímač ale může být na všech čárách s poloměrem o λ_1 větším – nejednoznačnost

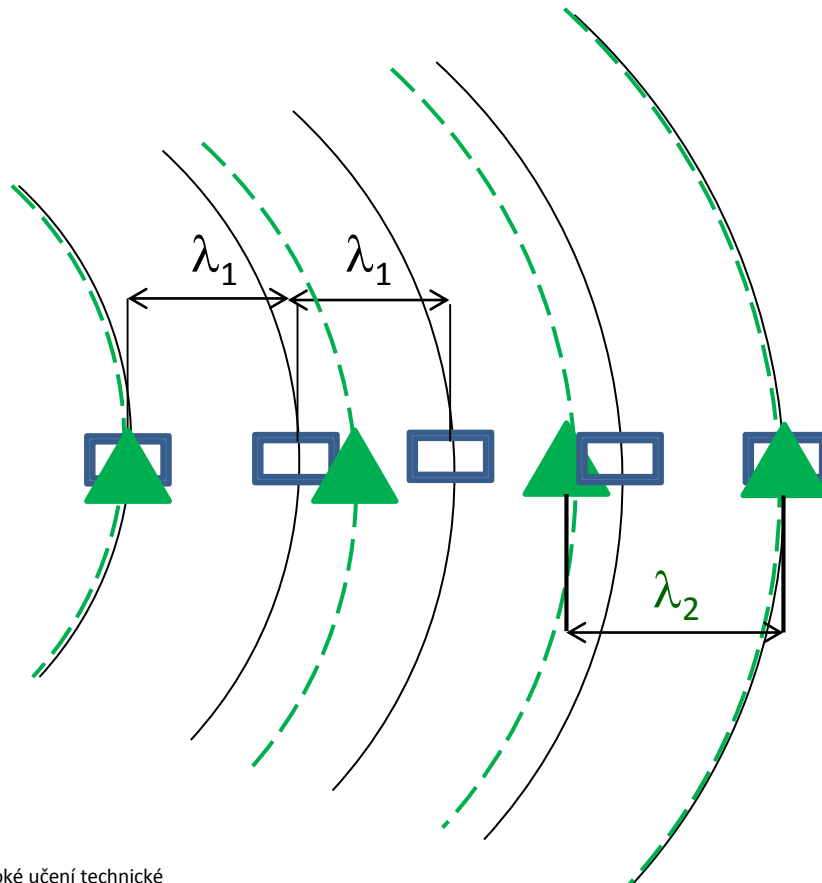
Zlepšování přesnosti družicové navigace

Zlepšování přesnosti určování polohy

nové metody zpracování signálu uživatelem

- wide-laning

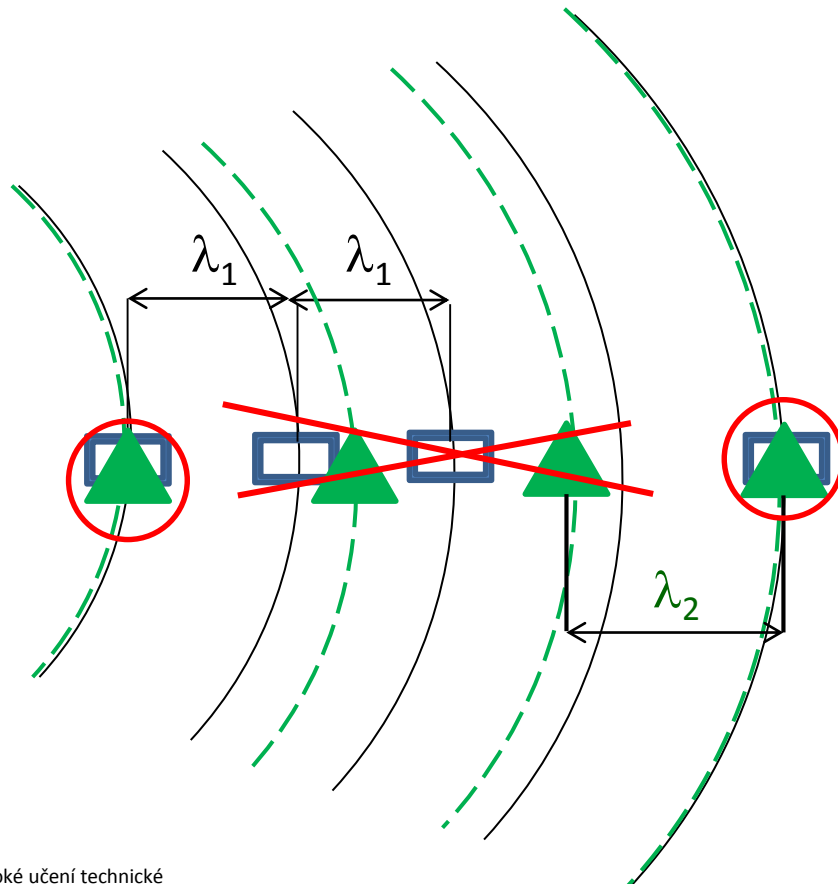

1. poloze přijímače odpovídá čára stejné fáze
2. přijímač ale může být na všech čárách s poloměrem o λ_1 větším – nejednoznačnost
3. na kmitočtu f_2 je obdobná situace, $\lambda_2=c/f_2$

Zlepšování přesnosti určování polohy nové metody zpracování signálu uživatelem

- wide-laning

1. poloze přijímače odpovídá čára stejné fáze
2. přijímač ale může být na všech čarách s poloměrem o λ_1 větším – nejednoznačnost
3. na kmitočtu f_2 je obdobná situace, $\lambda_2=c/f_2$
4. přijímač může být jen čarách stejné fáze společných oběma kmitočtům – nejednoznačnost se zmenšila

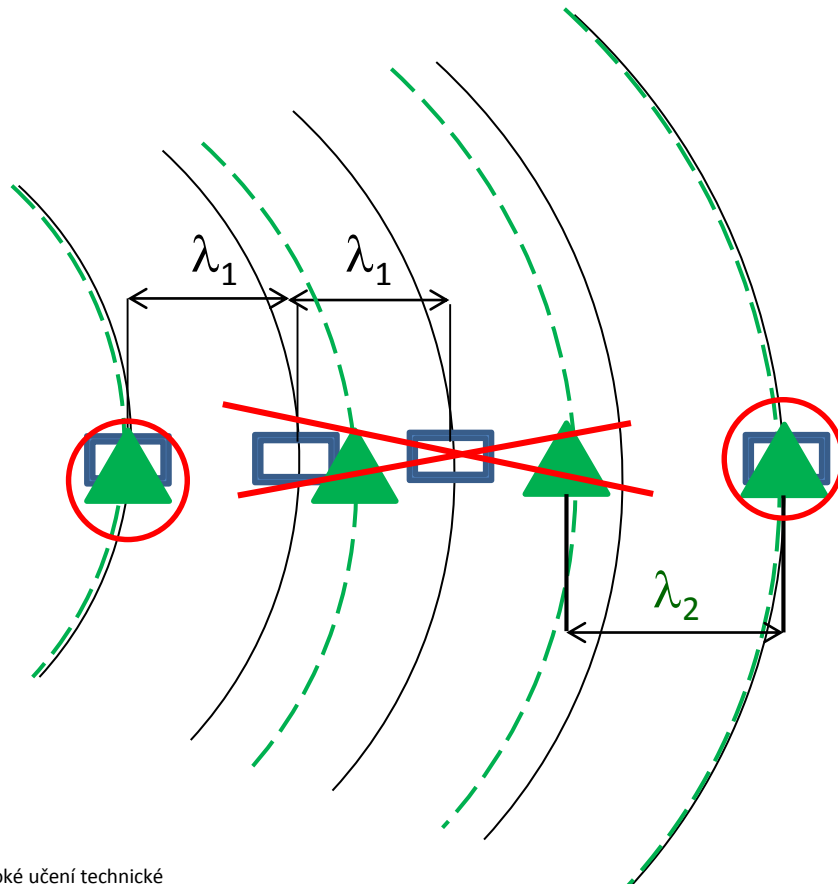

Zlepšování přesnosti určování polohy

nové metody zpracování signálu uživatelem

- wide-laning

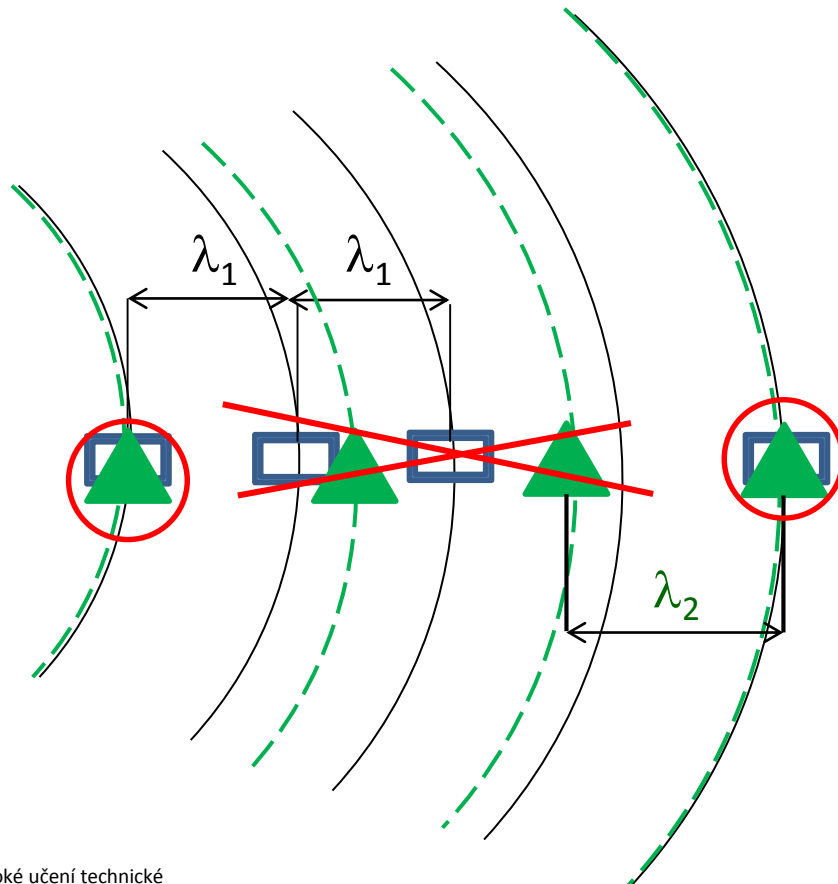

1. poloze přijímače odpovídá čára stejné fáze
2. přijímač ale může být na všech čarách s poloměrem o λ_1 větším – nejednoznačnost
3. na kmitočtu f_2 je obdobná situace, $\lambda_2=c/f_2$
4. přijímač může být jen čarách stejné fáze společných oběma kmitočtům – nejednoznačnost se zmenšila
5. vytvořila se virtuální pásma šířky $m\lambda_1=n\lambda_2$, m a n jsou celá nesoudělná čísla

Zlepšování přesnosti určování polohy nové metody zpracování signálu uživatelem

- wide-laning

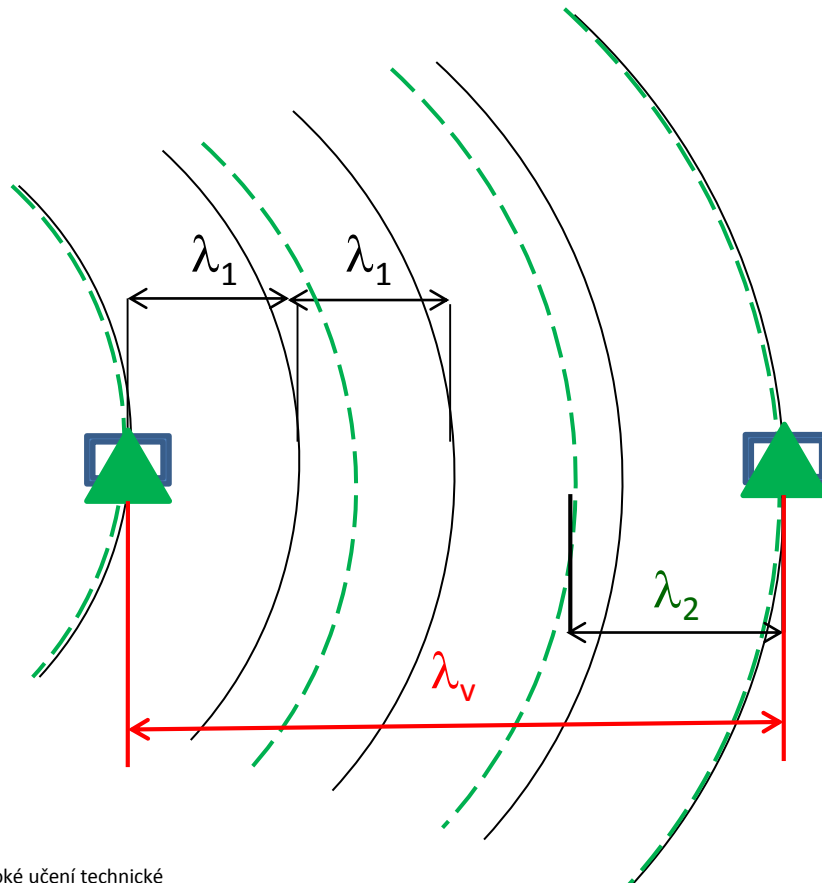

1. poloze přijímače odpovídá čára stejné fáze
2. přijímač ale může být na všech čarách s poloměrem o λ_1 větším – nejednoznačnost
3. na kmitočtu f_2 je obdobná situace, $\lambda_2=c/f_2$
4. přijímač může být jen čarách stejné fáze společných oběma kmitočtům – nejednoznačnost se zmenšila
5. vytvořila se virtuální pásma šířky $m\lambda_1=n\lambda_2$, m a n jsou celá nesoudělná čísla
6. pracujeme na virtuálním, podstatně nižším kmitočtu $f_v=c/m\lambda_1=c/n\lambda_2$

Zlepšování přesnosti určování polohy nové metody zpracování signálu uživatelem

- wide-laning

7. s výhodou užijeme pro odstranění nejednoznačnosti fáze, jako prostředek proti prokluzu pásem, uplatní se rovněž při potlačení vlivu ionosféry a při potlačení šumu přijímače

Zlepšování přesnosti určování polohy nové metody zpracování signálu uživatelem

System	Signal	Frequency (MHz)	Wavelength λ_i (m)	Signals combined	Widelane λ_W (m)	Narrowlane λ_N (m)
	i	f_i	$\lambda_i = c/f_i$	ij	$c/(f_i - f_j)$	$c/(f_i + f_j)$
GPS	$L1$	1575.420	$\lambda_{L1} = 0.190$	$L1, L2$	0.862	0.107
	$L2$	1227.600	$\lambda_{L2} = 0.244$	$L1, L5$	0.751	0.109
	$L5$	1176.450	$\lambda_{L5} = 0.255$	$L2, L5$	5.861	0.125
GLONASS ($k=0$)	$G1$	1602.000	$\lambda_{G1} = 0.187$	$G1, G2$	0.842	0.105
	$G2$	1246.000	$\lambda_{G2} = 0.241$	$G1, G3$	0.760	0.107
	$G3$	1204.704	$\lambda_{G3} = 0.249$	$G2, G3$	7.827	0.122
Galileo	$E1$	1575.420	$\lambda_{E1} = 0.190$	$E1, E5b$	0.814	0.108
	$E5b$	1207.140	$\lambda_{E5b} = 0.248$	$E1, E5a$	0.751	0.109
	$E5a$	1176.450	$\lambda_{E5a} = 0.255$	$E5b, E5a$	9.768	0.126

S poděkováním Navipedia

Podobně jako wide-planing použijeme u GPS tzv. tri-planing na kmitočtech L1, L2 a L5.

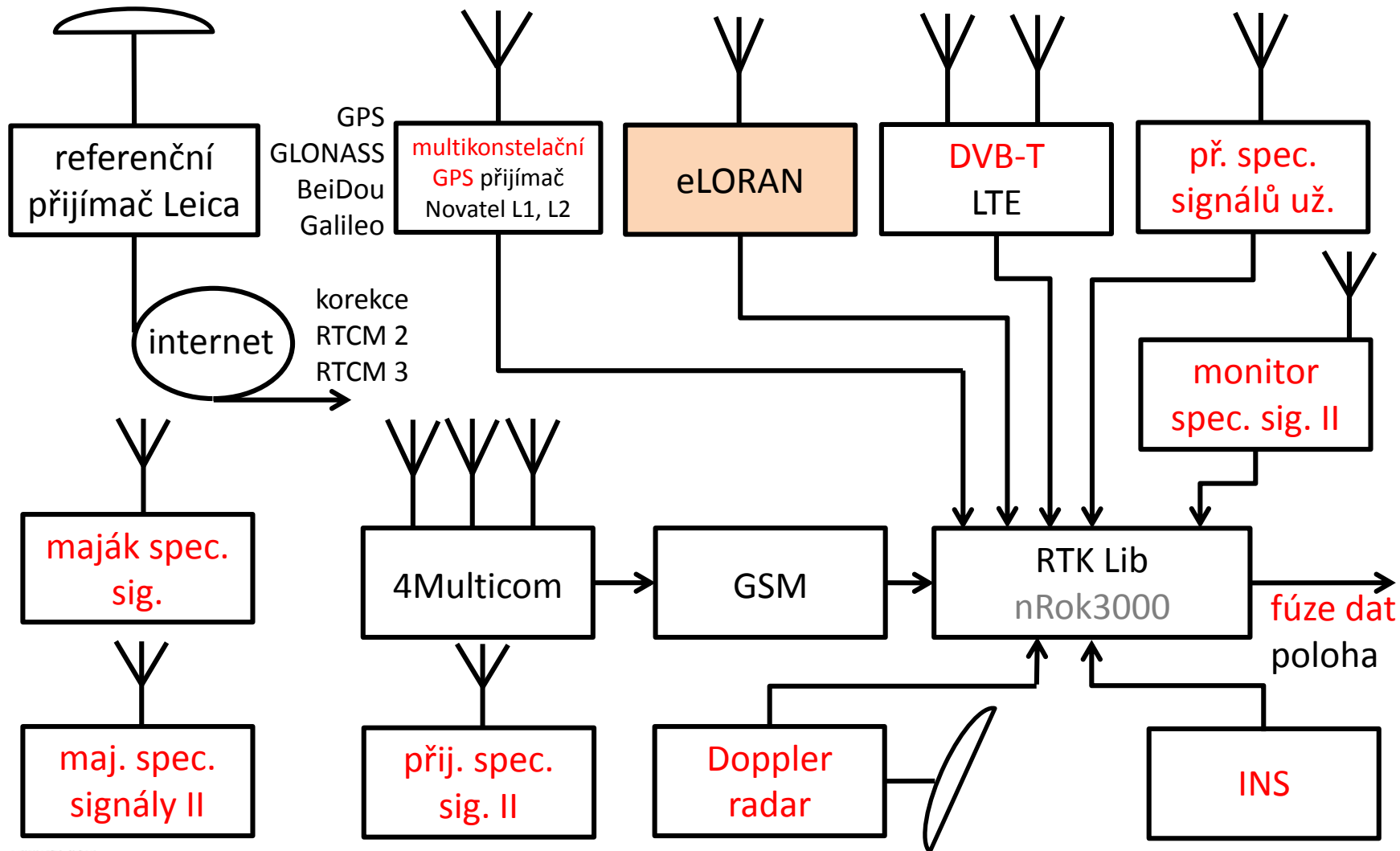
System určování polohy za obtížných podmínek

Centrum integrovaných družicových a pozemských
rádiových navigačních systémů

DEMONSTRÁTOR

System určování polohy za obtížných podmínek

Experimentální zařízení „MACEK 2017“ (demonstrátor)

System určování polohy za obtížných podmínek

Experimentální zařízení „MACEK 2017“ (demonstrátor)

Výsledky experimentů

System určování polohy za obtížných podmínek

Experimentální zařízení „MACEK 2017“ (demonstrátor)

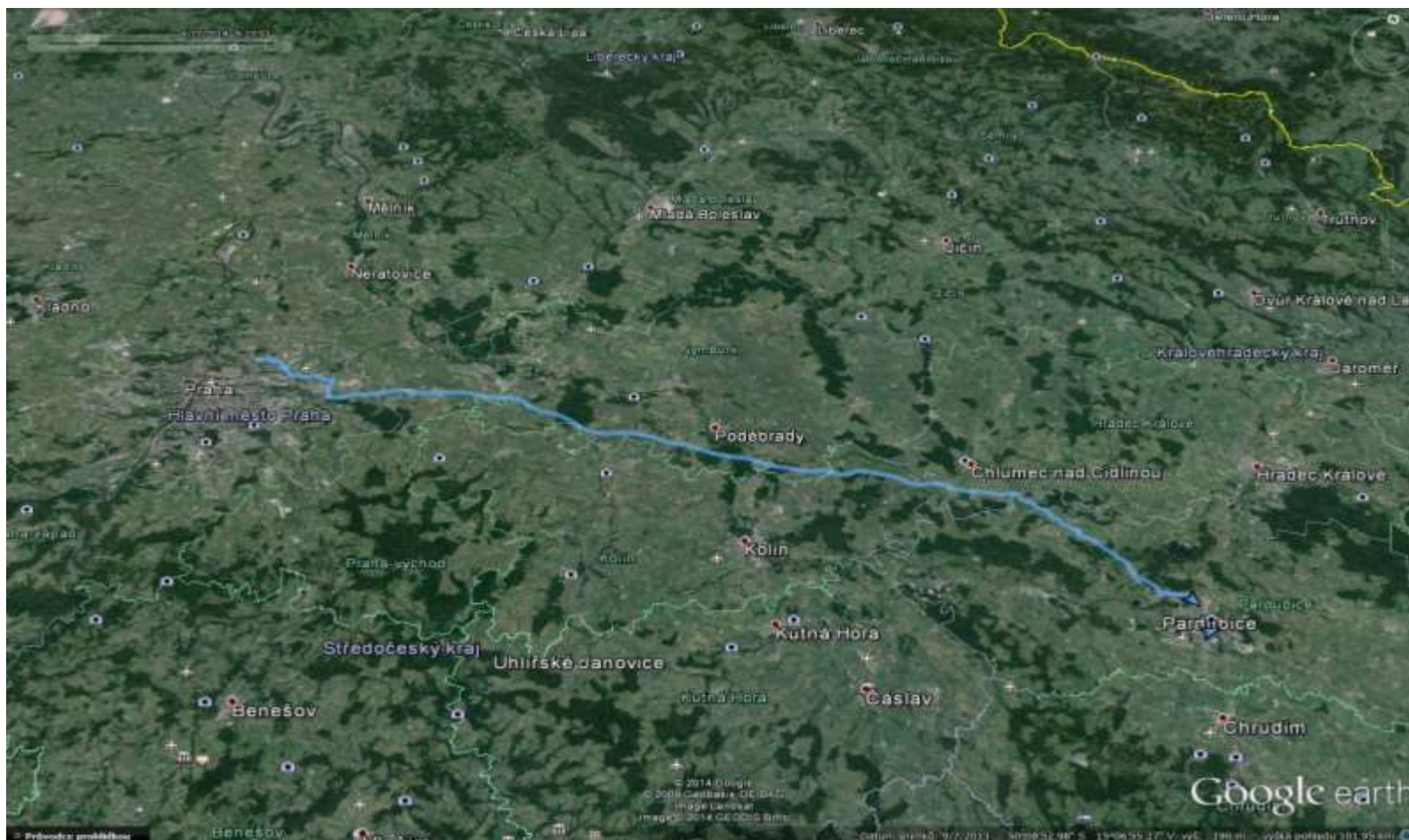
- Instalace do auta

System určování polohy za obtížných podmínek průjezd letenským tunelem v Praze

System určování polohy za obtížných podmínek měření po dálnici a místní komunikaci Praha - Pardubice

System určování polohy za obtížných podmínek průjezd křižovatkou Praha Prosek

System určování polohy za obtížných podmínek

Kruhový objezd Lázně Bohdaneč

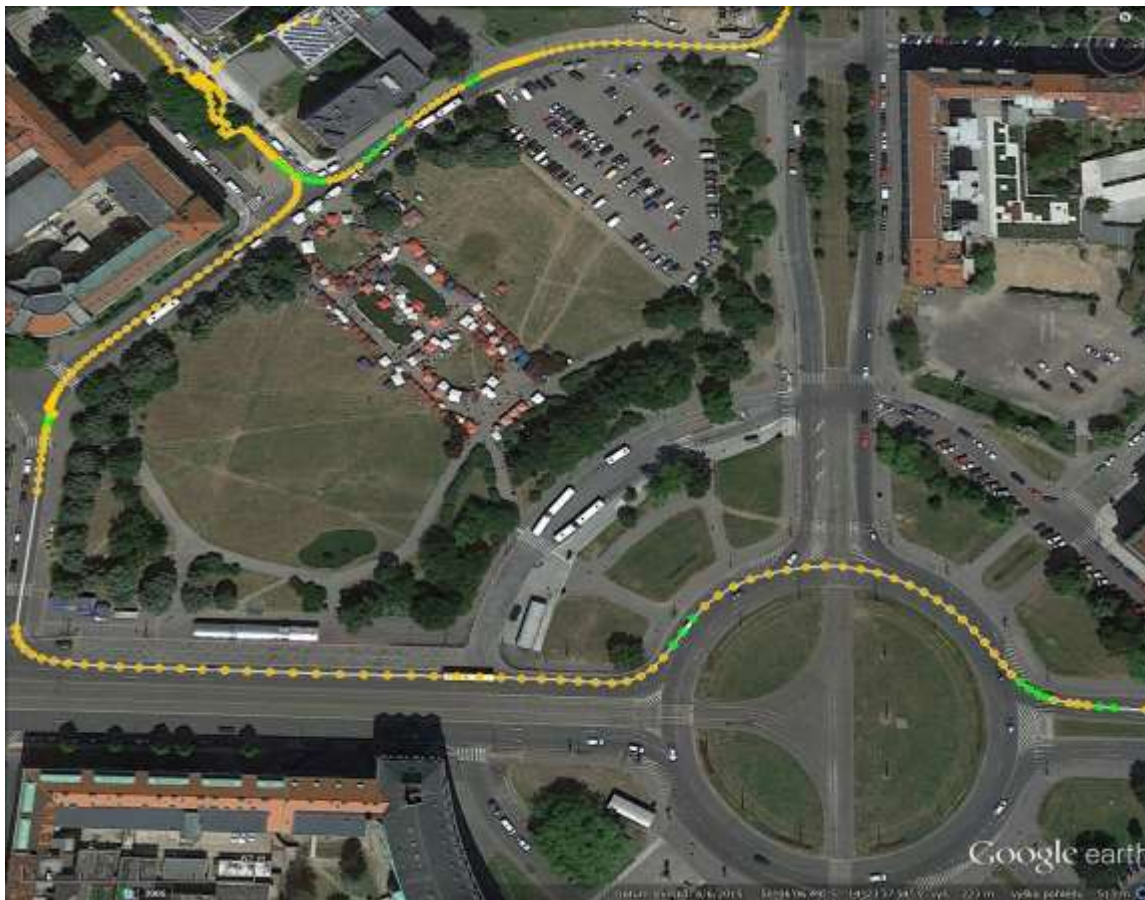

System určování polohy za obtížných podmínek průjezd pod nadjezdem

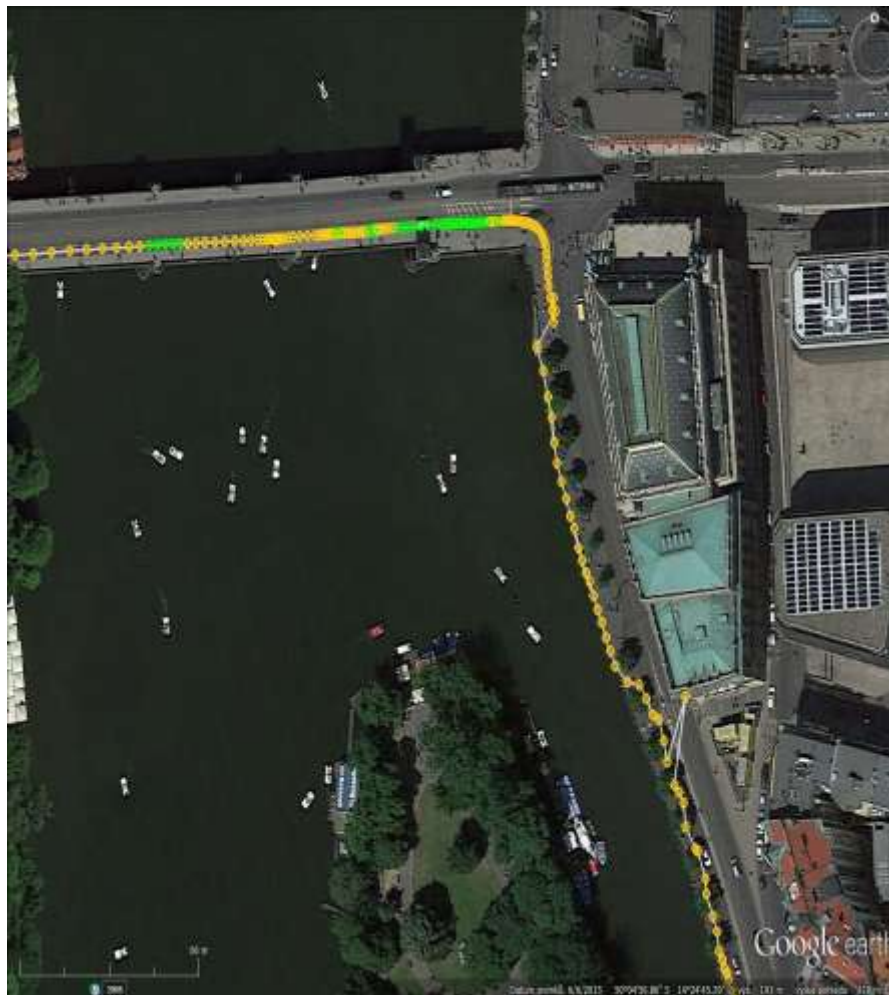
System určování polohy za obtížných podmínek

Vítězné náměstí Praha Dejvice

System určování polohy za obtížných podmínek

Záznam jízdy „nábřeží“ 23.3.2016

System určování polohy za obtížných podmínek

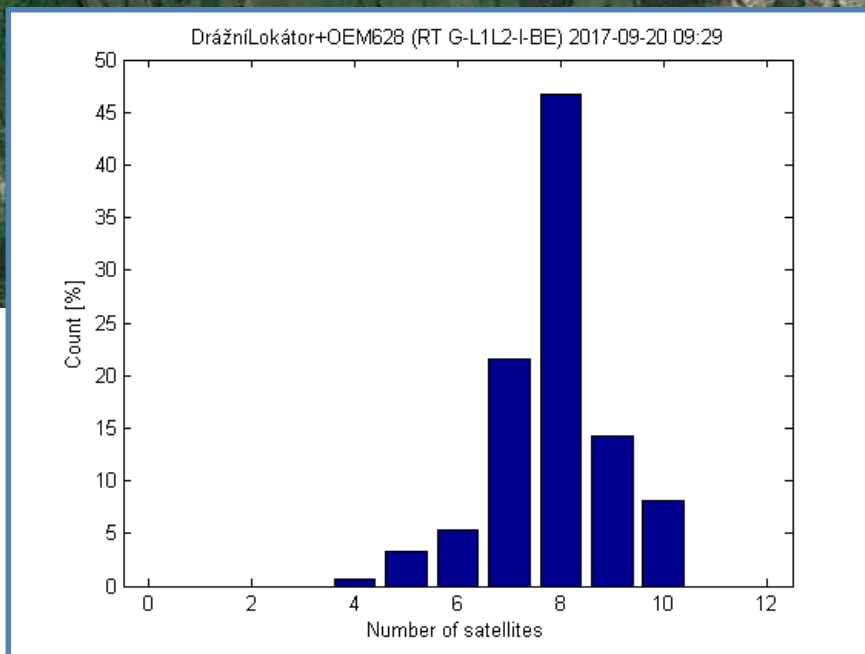
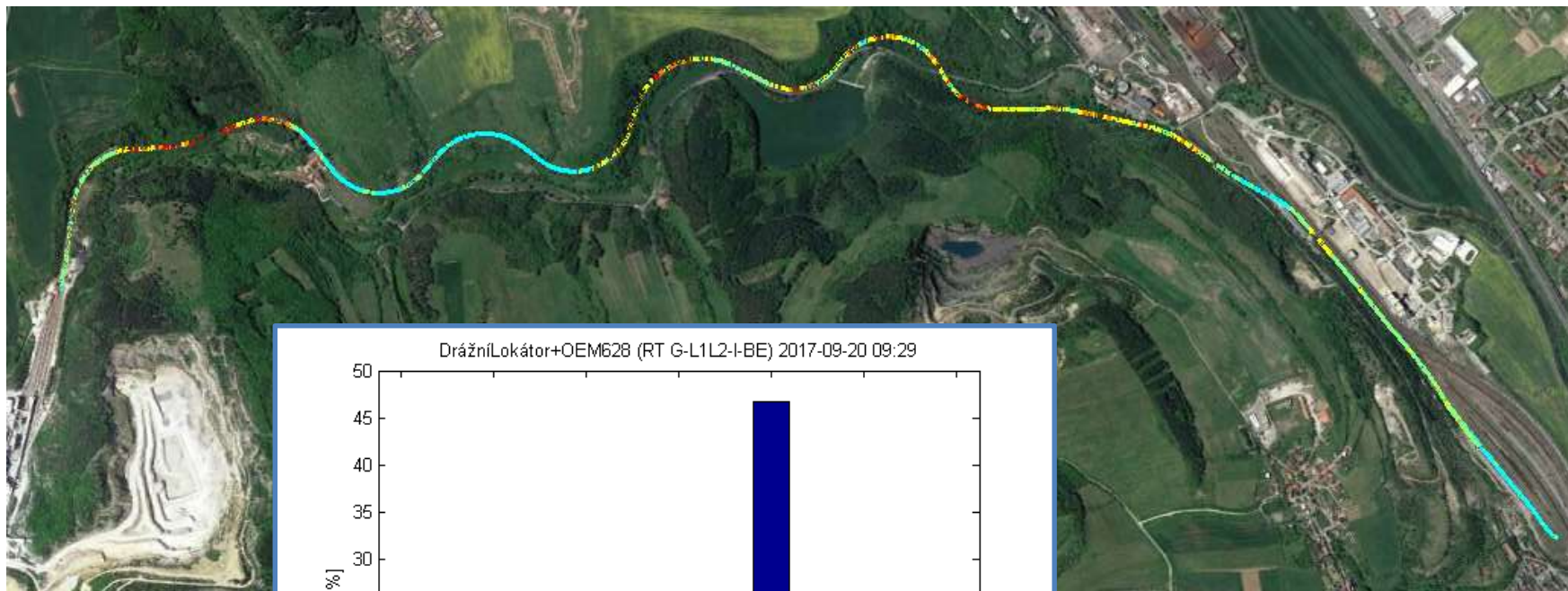
Záznam jízdy „nábřeží“ 28.8.2016

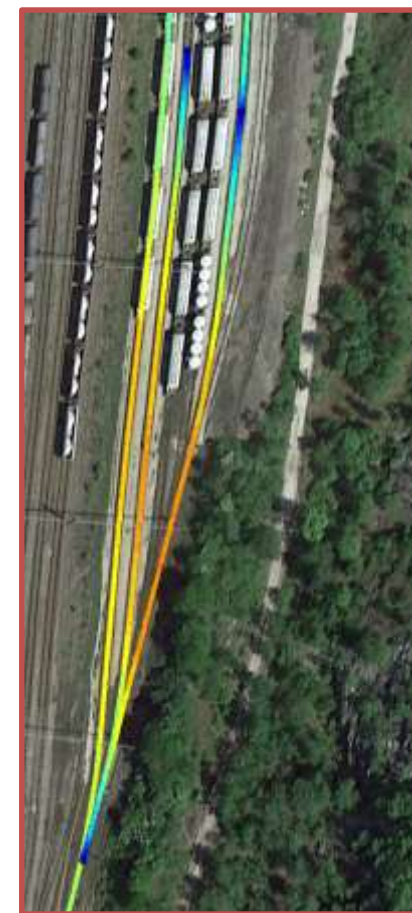
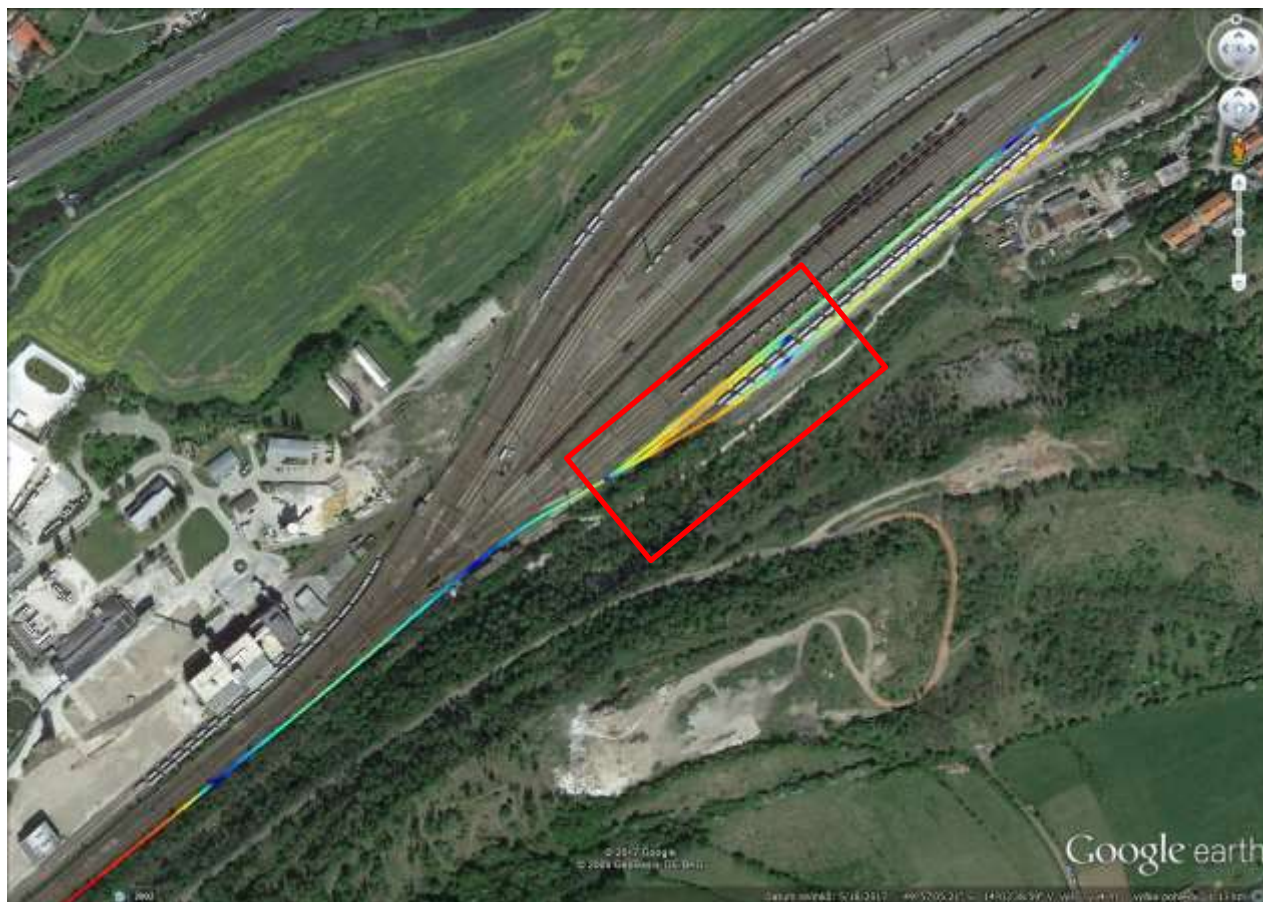
Experiment na železniční vlečce a pod elektrickou trakcí instalace antén (GNSS a 3 pro přenos korekcí)

Experiment na železniční vlečce a pod elektrickou trakcí záznam jízdy Tmář - Beroun

Experiment na železniční vlečce a pod elektrickou trakcí záznam jízdy Tmář – Beroun/vlečka lomu Čertovy schody

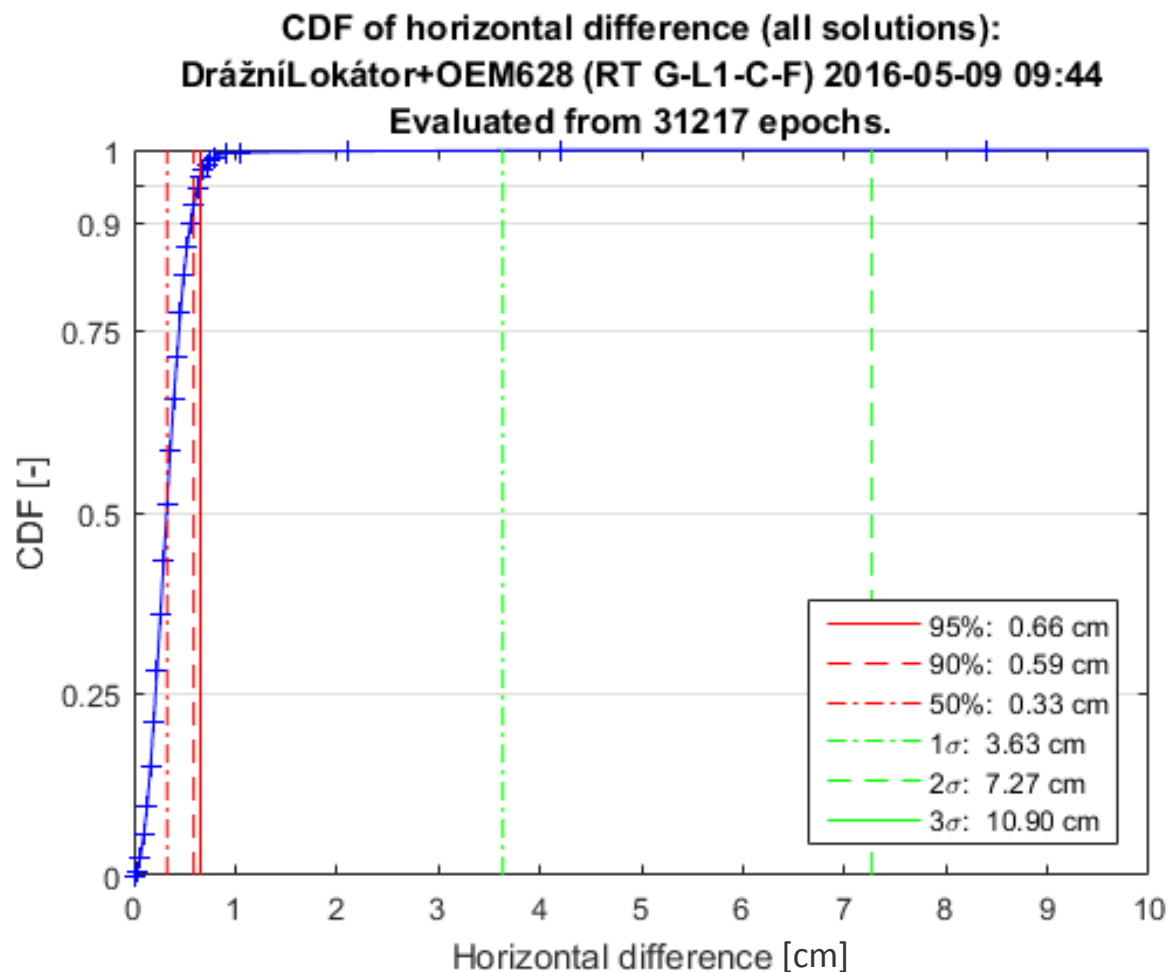
Experiment na železniční vlečce a pod elektrickou trakcí Tmář - Beroun statistické výsledky – výpadky GPS

Délka výpadků	Počet výpadků
Kratší než 1 sekunda	83
1-10 sekund	44
Nad 10 sekund	2
Celkem	129

Délka záznamu přibližně 2 hod. 30 min.
Nejdelší výpadky 16 a 18 sekund.
Výpadky byly překlenuty inerciálním systémem.

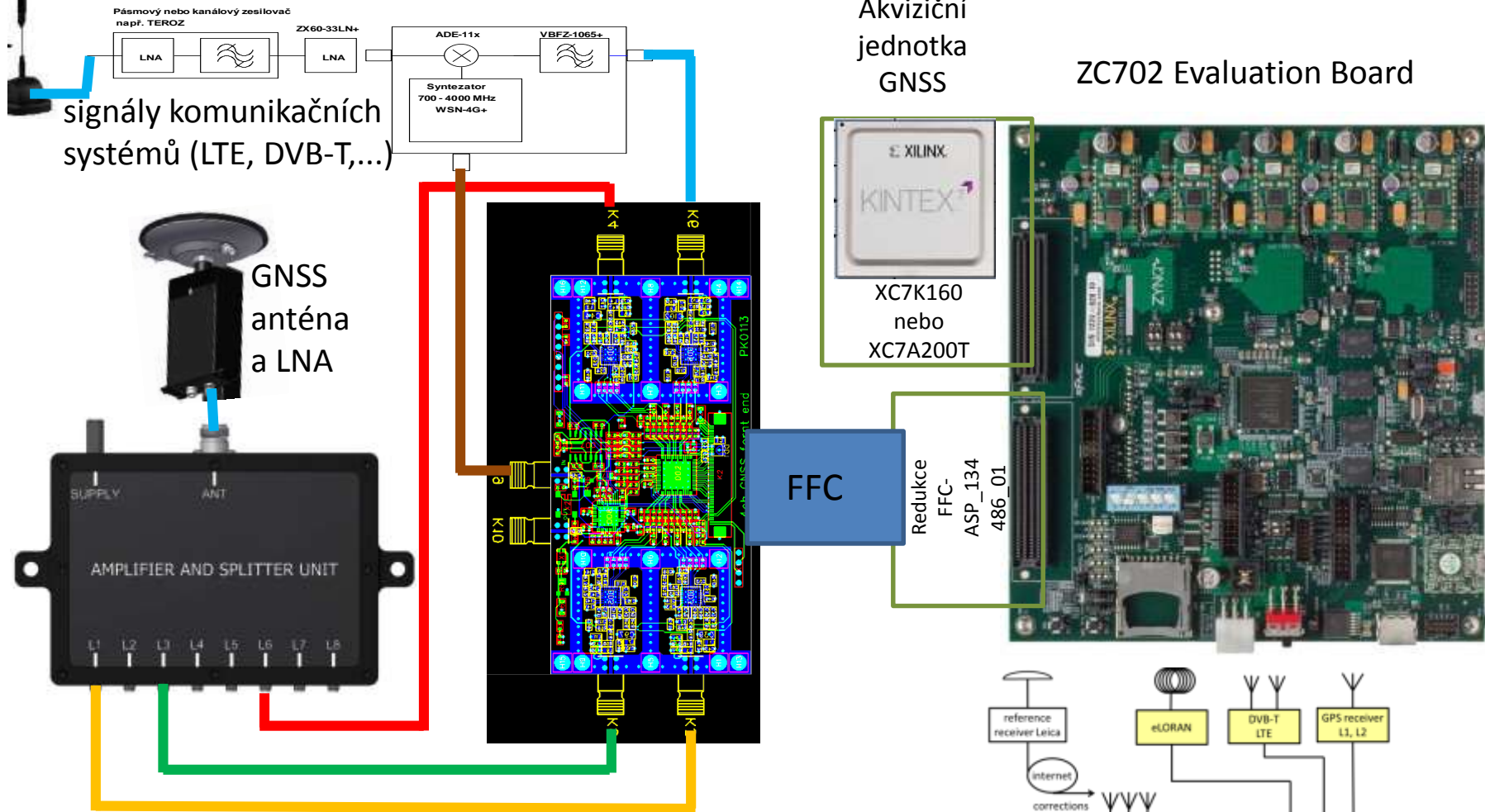

Statistické vyhodnocení výsledků experimentálního přijímače (Demonstrátor/drážní lokátor za rok 2017)

Další práce

Experimentální přijímač Zynq

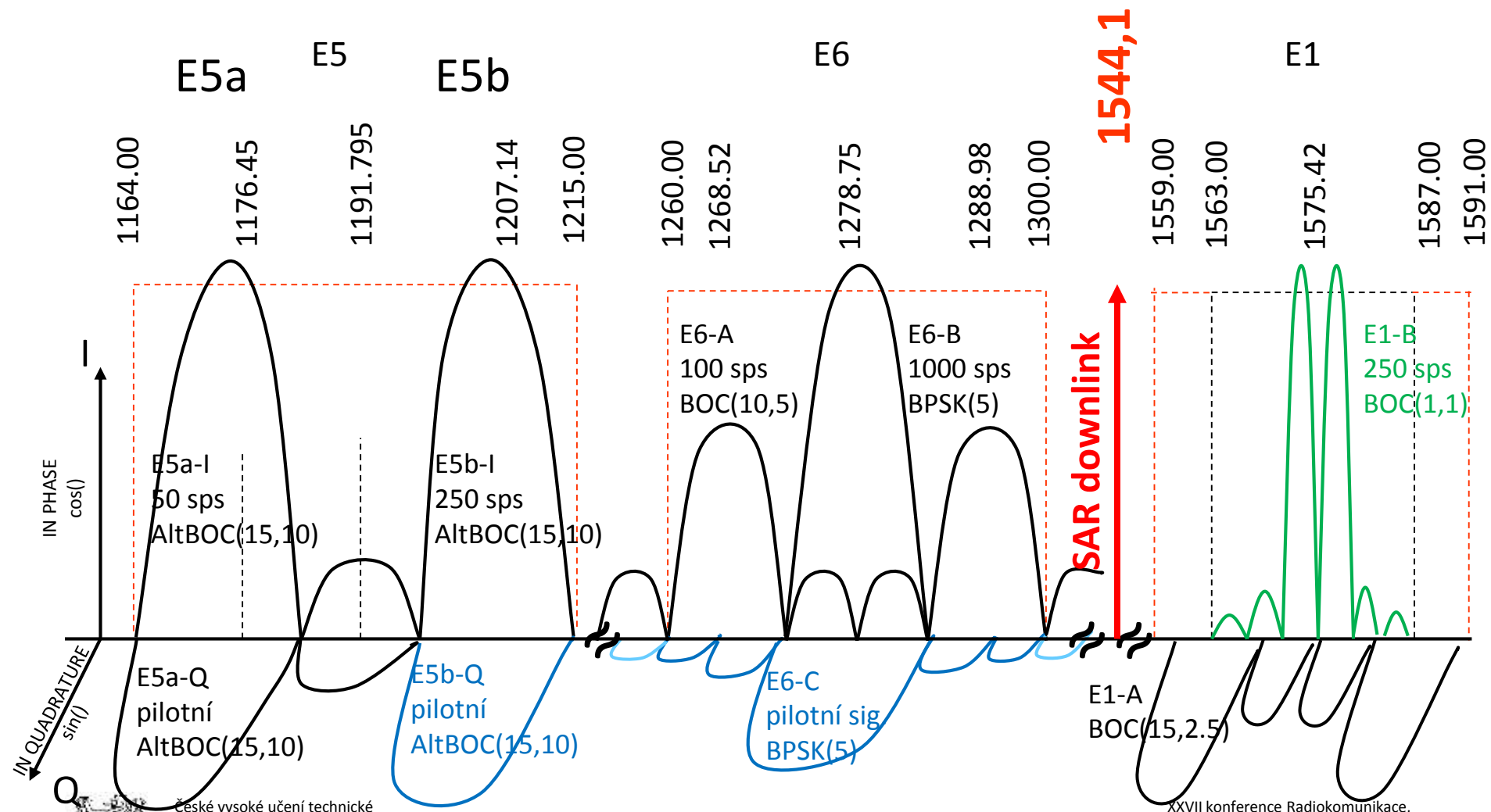
COSPAS/SARSAT

COSPAS/SARSAT

- Dotaz: Galileo přenáší hovorový/informační signál Země/Země.
- Zřejmě inspirováno spektrem Galilea:

GALILEO spektrum po r. 2007

COSPAS/SARSAT

- **COSPAS** – kosmičeskaja sistema poiska avarijnych sudov
- **SARSAT** – Search and Rescue Satellite System
- systém družic (od r. 1979 Kanada, USA, Sov. svaz) přijímajících signály na tísňovém kmitočtu 406 MHz
  - původně přijímal i na tísňových kmitočtech
    - 121,5 kHz
    - 243 MHz

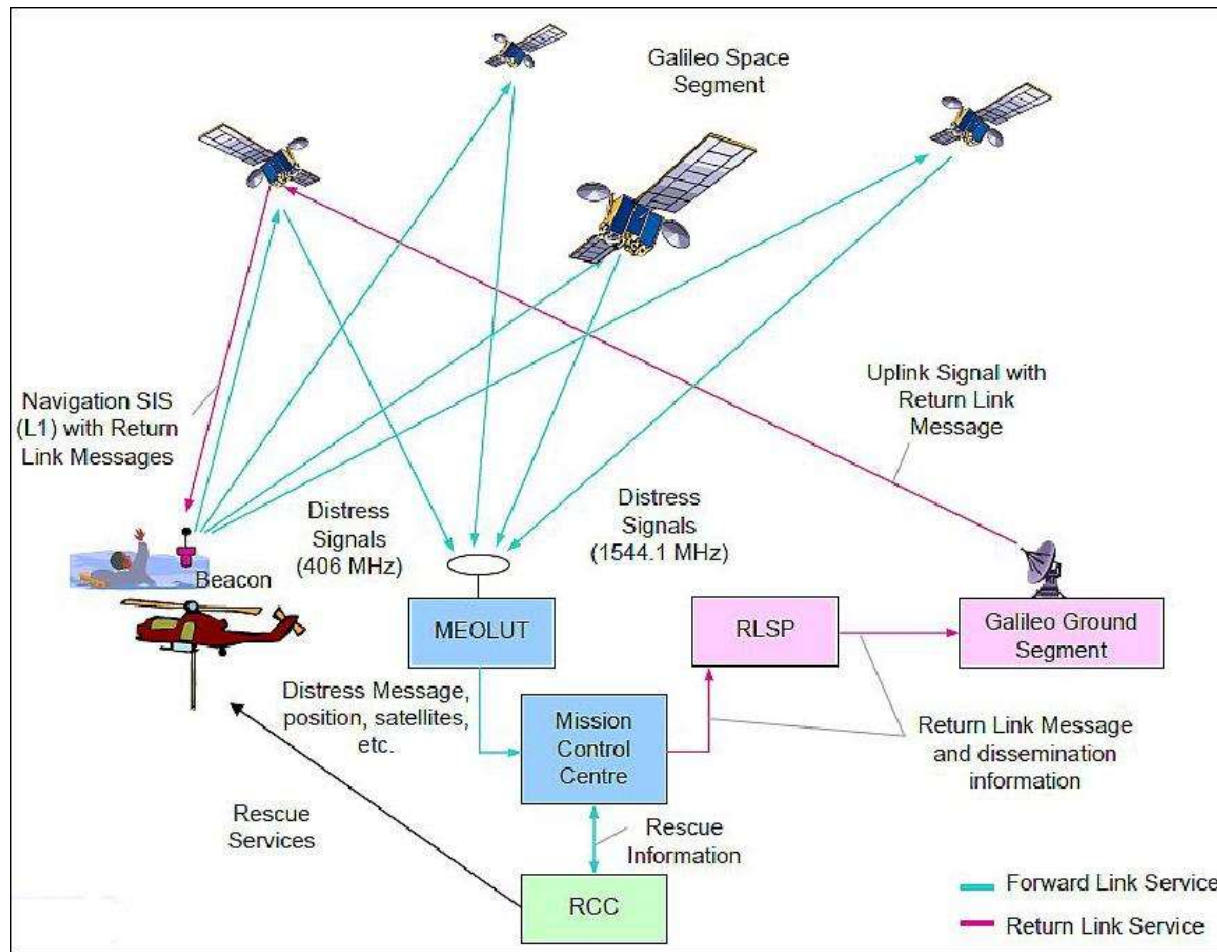

COSPAS/SARSAT

- tíšňový/nouzový signál generují bóje
  - EPIRB - v námořním a lodním provozu, aktivuje se stykem s vodou
Emergency Position-Indicating Radio Beacons
  - ELT – v leteckém provozu, aktivuje se nárazem
Emergency Locator Transmitters
  - PLB – pro osoby mimo dosah obv. záchranných služeb
Personal Locator Beacons)
- po aktivaci každých 50 s vyšlou signál dlouhý 0,25 s, 122/144 bitů, 49 bitů na identifikaci a souřadnice GPS, výkon 5 W
- některé bóje nesou vysílač 121,5 kHz pro navedení záchrany k bóji
- družice signály přijme, dopplerovskou metodou určí polohu bóje
- tíšňovou zprávu přijímá některý z 38 LUT terminálů, vypočítá polohu
- polohu předá národnímu MCC (Mission Control Centre), příp. Rescue Control Centre (RCC)
- MCC/RCC zajistí záchranné složky

COSPAS/SARSAT - princip

COSPA/SARSAT – maják PLB

COSPAS/SARSAT – maják ELT

COSPAS/SARSAT – maják EPIRB

ZÁVĚR

Zlepšování přesnosti družicové navigace

Závěr

1. Hlavní předností družicové navigace je přesnost, ale dosahuje se jí jen pod otevřenou oblohou.
2. I jen tenká vrstva listí může způsobit degradaci signálu.
3. Hlavní předností při využití signálů pozemských rádiových systémů je vysoká intenzita pole.
4. Signály širokopásmových pozemských systémů jsou vhodné pro určování polohy.

Zlepšování přesnosti družicové navigace

Závěr

5. Přesnost pozemských systémů bude horší v zastavěném prostředí. I tak může být systém důležitý pro určení polohy členů záchranných složek.
6. Doporučujeme pokračovat ve výzkumu v této oblasti. Je třeba zlepšit hardware i software vysílačů, vysílat jejich identifikaci/polohu.
7. Podstatnou součástí uživatelského zařízení bude software pro slučování signálů z různých čidel, nejčastěji na principu Kalmanovy filtrace.

Zlepšování přesnosti družicové navigace

Závěr

8. Pro IZS apod. použít lokálního systému, rozvinutého při zásahu

Děkuji vám za pozornost